

Analyse af overførselsområdet

AARHUS
KOMMUNE

2026

INDHOLDSFORTEGNELSE

01 **SAMMENFATNING**

02 **BESKRIVELSE AF OVERFØRSELSOMRÅDET**

03 **RAMMEVILKÅR FOR OVERFØRSELSOMRÅDET**

04 **UDVIKLINGEN PÅ OVERFØRSELSOMRÅDET**

05 **UDVALGTE OMRÅDER**

06 **FREMTIDIG STYRING**

Bilag 1 **OVERSIGT OVER INVESTERINGSOMRÅDER TIL BUDGET 2027**

01 Sammenfatning

Baggrund og anbefalinger, samt indsigter fra analysen

Baggrund og anbefaling

BAGGRUND

De seneste år har vist en negativ tendens på overførselsområdet, hvor Aarhus har haft en større vækst i udgifterne end landsplan. Dette har medført økonomiske tab på området.

På denne baggrund besluttede byrådet i budget 2026 at igangsætte en analyse af overførselsområdet med fokus på årsagerne til de økonomiske tab, herunder den strukturelle udvikling på området, og komme med anbefalinger til den fremtidige økonomistyring af området.

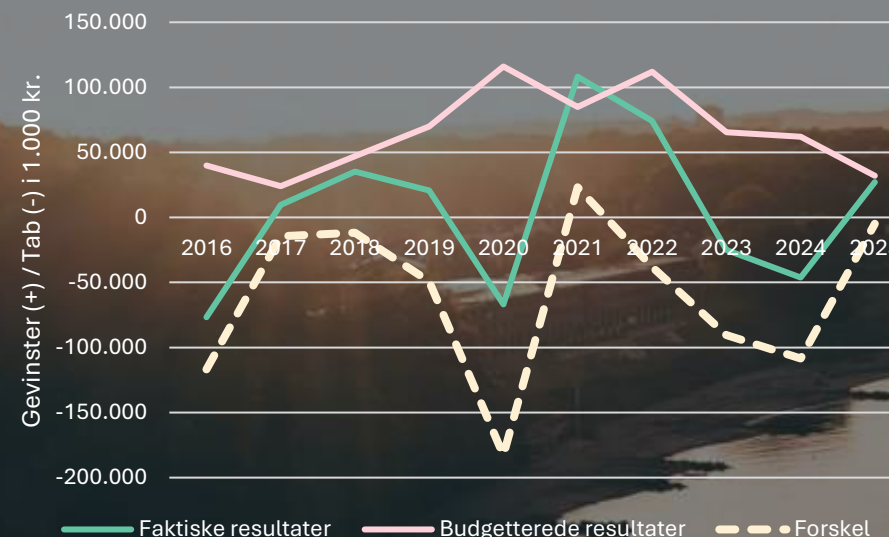
ANBEFALING: NYT NUL-PUNKT FOR BUDGETLÆGNING OG INVESTERING I EN EFFEKTIV INDSATS

Analysen beskriver overførselsområdet og de særlige styringsmekanismer, der er gældende for området. Det fremgår, at flere faktorer påvirker overførselsudgifterne, og at det i særlig grad er udviklingen i dagpengeudgifterne, der genererer økonomiske tab. Det skyldes ikke mindst mange uddannelsesinstitutioner og dimittender i Aarhus.

Det fremgår herudover, at forudsætningerne om finansiering af overførselsområdet i kommunens indtægter generelt er for positive, og som følge heraf foreslås en ny **budgetteringspraksis af de kommunale indtægter**, hvor udgangspunktet for budgetlægningen af **overførselsområdet ændres til et tab på 20 mio. kr. om året** frem for forudsætning om balance.

Herudover foreslås igangsat **nye investeringsmodeller i budget 2027** med henblik på at forbedre effekten af kommunens beskæftigelsesindsats, så flere borgere kommer i job, og kommunen får færre udgifter til offentlig forsørgelse. Med en effektiv beskæftigelsesindsats står kommunen bedre i konkurrencen med de andre kommuner og kan derfor give en økonomisk gevinst. Forslag til nye investeringsmodeller fremgår af **bilag 1**.

Forskel mellem budgetterede og faktiske resultater

I de seneste 10 år har Aarhus haft en gennemsnitlig gevinst på 6 mio. kr./år. Resultatet er især påvirket af store udsving i perioden 2020-2022 som følge af særlige forhold i forbindelse med COVID-19-pandemien. Tages disse år ud, er der i stedet for et gennemsnitligt tab på 8 mio. kr./år.

Afgrænses alene til de **seneste to år**, har Aarhus samlet set tab på dagpenge, ressourceforløbsydelse, ledighedsydelse, fleksjob og boligstøtte (samlet tab 164 mio. kr.). Samtidig har der været en samlet gevinst for bl.a. integrationsydelse, kontanthjælp, førtidspension, seniorpension, driftsudgifter til aktivering og sygedagpenge (samlet gevinst 146 mio. kr.).

Indsigter fra analysen

STORT ØKONOMISK OMRÅDE – VIGTIGT MED FOKUS

De samlede overførselsudgifter i Aarhus i 2025 var 6,8 mia. kr. netto – ca. 1/3 af kommunens samlede driftsudgifter.

STATSLIG FINANSIERING AF OVERFØRSELSUDGIFTERNE

Kommunerne kompenseres for udgifter på området gennem forskellige refusionsmekanismer og udviklingen i udgiftsniveauet over bloktilskuddet:

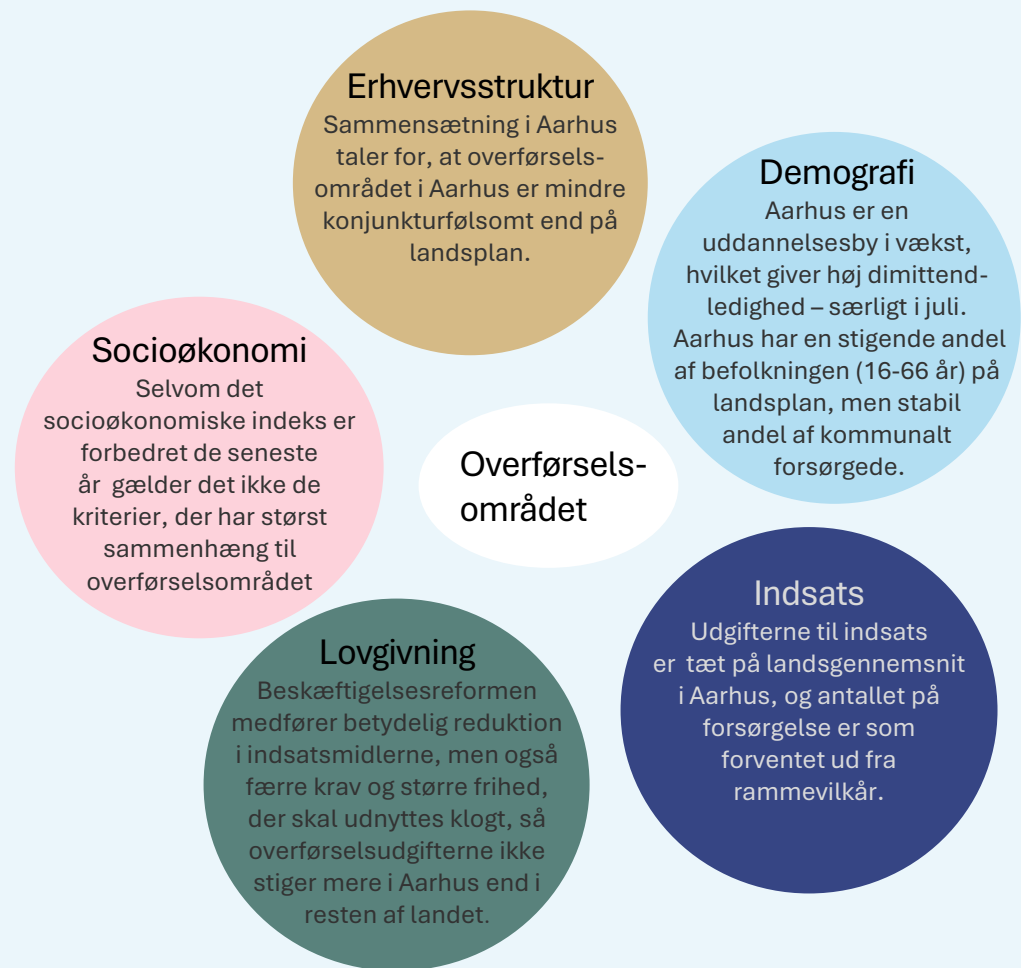
- **Statsrefusion** på ydelser gives efter en trappemodel, hvor refusionssatsen aftager med varighed på ydelse, så kommunen **gør det, der virker, ellers bliver det dyrt.** (direkte kompensation – afhænger af varighed på ydelserne i kommunen).
- **Statslig kompensation via bloktilskud** for udgiftsudviklingen på overførselsområdet gør det til en **konkurrence om at have en lavere udvikling end landsgennemsnittet, ellers koster det på råderummet.** ("indirekte kompensation" – afhænger også af andre kommuners udgiftsudvikling).

Investeringsstrategien udnytter sammenhængen mellem beskæftigelsesindsats og forsørgelsesudgifter. **Det betyder noget, at den rette indsats igangsættes – både for den enkelte borger og for kommunekassen.** Der har været investeringer i beskæftigelsesindsatsen i Aarhus inden for prioriterede områder, men samtidig har der været besparelser på andre, da indsatsmidlerne i Aarhus er decentraliseret og dermed omfattet af fællesbidraget mv.

UDVIKLING I UDGIFTER INFLUERES BÅDE AF RAMMEVILKÅR OG INDSATS

Aarhus kendetegnes ved mange uddannelsesinstitutioner og en befolkning, som er overrepræsenteret af unge. Dimittendledigheden fylder derfor meget i Aarhus. Demografisk medvind med stigende befolkning, en bred og robust erhvervsstruktur og gode socioøkonomiske forhold har påvirket Aarhus positivt i de seneste år og forventes også at påvirke fremover. Det betyder, at beskæftigelsen stiger, men også at der samtidig generelt kommer flere på offentlig forsørgelse på grund af befolkningsvæksten. Antallet af offentligt forsørgede er dog som forventet eller lavere, hvis der tages højde for kommunens rammevilkår. Det fremgår bl.a. af Beskæftigelsesministeriets benchmarkinganalyse.

RAMMEVILKÅR OG INDSATS PÅVIRKER OVERFØRSELSOMRÅDET

02 Beskrivelse af overførselsområdet

Afsnittet giver en grundindføring i, hvad overførselsområdet indeholder, og hvordan den statslige finansiering af området foregår.

Herefter beskrives de økonomiske styringsdimensioner i Aarhus Kommune (service – overførsler og ikke-decentraliseret – decentraliseret) og sammenhængen mellem forsørgelsesudgifter og den indsats, kommunen yder på beskæftigelsesområdet (investeringstankegangen).

Endelig beskrives, hvordan overførslerne har betydning for det kommunale råderum, og hvor meget Aarhus Kommune har tabt og vundet på overførslerne de seneste 10 år.

Overførselsudgifter

Overførselsudgifter er penge til borgere fra det offentlige, som gives med det formål at sikre økonomisk tryghed for borgeren på tidspunkter, hvor borgeren ikke har en indkomst. De kan udbetales af både staten og kommunerne. Eksempler på statslige overførselsudgifter er fx SU og folkepension.

KOMMUNALE OVERFØRSELSUDGIFTER

Kommunale overførselsudgifter er primært forsørgelsesudgifter, der udbetales til borgere mellem 18 år og pensionsalderen, som ikke er i beskæftigelse eller under uddannelse. Udgifter til fx den aktive beskæftigelsesindsats og boligstøtte indgår dog også.

Nogle forsørgelsesydelser har permanent karakter (fx førtidspension), mens andre er af midlertidig karakter (fx dagpenge og sygedagpenge).

OVERFØRSLER PÅVIRKES AF FLERE FORHOLD

Overførselsudgifterne påvirkes nationalt af især konjunkturer og lovændringer. Lokalt påvirkes de af bl.a. kommunens befolkningsudvikling og befolknings-sammensætning, karakteren og effekten af den lokale beskæftigelsesindsats samt strukturen på det lokale arbejdsmarked. Budgetlægningen af udgifterne tager netop udgangspunkt heri.

Der er et stærkt økonomisk incitament for kommunerne til at få effekt af beskæftigelsesindsatsen, så flest mulige kommer hurtigst muligt i permanent beskæftigelse eller uddannelse.

OVERFØRSELSUDGIFTER PÅ 6,8 MIA. KR. I 2025

De samlede overførselsudgifter i Aarhus i 2025 var 6,8 mia. kr. netto – ca. 1/3 af kommunens samlede driftsudgifter. På landsplan udgjorde overførselsudgifterne i 2025 106,5 mia. kr.

Aarhus Kommunes nettoudgifter til overførsler i regnskab 2025

	Mio. kr.
Førtidspension	2.460
Dagpenge	891
Fleksjob	734
Kontanthjælp	548
Boligstøtte	488
Sygedagpenge	462
Ressource- og Jobafklaringsforløb	342
Aktiv beskæftigelsesindsats	254
Ledighedsydelse	185
Seniorpension	169
Residual (fx tabt arb.fortj. og enkeltydelser	154
Personlige tillæg	27
Løntilskud	21
Forberedende grunduddannelse (FGU)	17
Integration (inkl. tilskud)	16
Revalidering	3
Seniorjob	2
I alt	6.775

Aarhus Kommunes udgiftsandel er herved 6,4 %.

Finansiering af overførselsudgifterne

Incitament:
Hav en lavere
udgiftsudvikling end
landsgennemsnittet
– ellers koster det på
råderummet.

REFUSION PÅ FORSØRGELSESDUDGIFTER

Ca. ¼ af kommunernes samlede overførselsudgifter finansieres via statsrefusion.

Kommunerne får *refusion* på forsørgelsesudgifterne ud fra en trappemodel, der afhænger af borgernes varighed på offentlig forsørgelse.

- Jo længere varighed
- Jo lavere refusionsprocent
- Jo højere kommunale nettoudgifter.

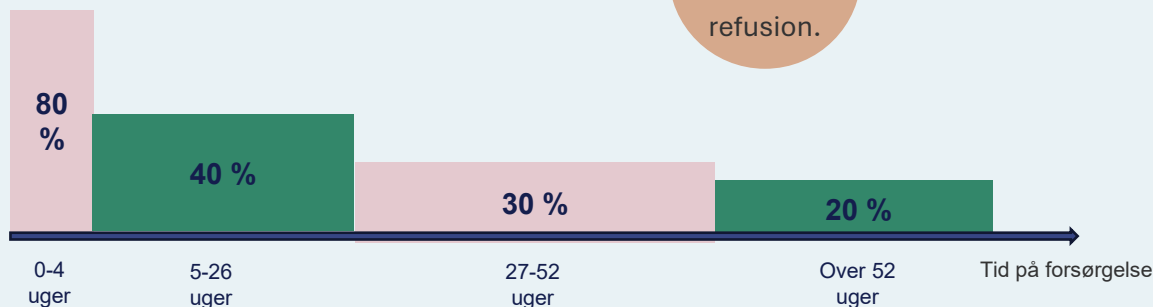

Incitament:
Gør det, der
virker – ellers
bliver det dyrt.

Det er den samlede længde af borgerens offentlige forsørgelse, der er afgørende for refusionen – ikke varigheden på den enkelte ydelse.

REFUSIONSTRAPPEN

KOMPENSATION FOR UDVIKLING I OVERFØRSLER

Den statslige styring af kommunernes økonomi sikrer 100 % kompensation for udgiftsudviklingen på overførselsudgifterne til kommunerne under ét.

Formålet er, at konjunkturerne ikke skal påvirke den økonomi, kommunerne har til rådighed til velfærd og service til borgerne.

I økonomiaftalerne mellem KL og regeringen laves et skøn over kommunernes samlede overførselsudgifter i det kommende år. Dette bliver både reguleret midt i året (midtvejsregulering) og efter året (efterregulering).

Kompensationen for overførselsskønnet indgår i bloktilskuddet for kommunerne under ét og fordeles mellem kommunerne efter befolkningsandel. Samtidig indgår udgifterne i den kommunale udlicensing.

Den økonomiske styring af området medfører, at hvis kommunens andel af udgiftsvæksten er mindre end befolkningsandelen, kan kommunen få en gevinst, der kan øge det økonomiske råderum til politisk prioritering. Hvis andelen af udgiftsvæksten omvendt er højere end befolkningsandelen, vil kommunen få et tab på området.

Styringsdimensioner

1. STATSLOG STYRING – SERVICE / OVERFØRSLER

Staten opdeler de kommunale **driftsudgifter** i **serviceudgifter** og øvrige udgifter – herunder **overførselsudgifter**. Udover driftsudgifter er der også udgifter til anlæg.

Niveauet for de samlede kommunale **serviceudgifter** aftales hvert år i aftalen om kommunernes økonomi mellem KL og regeringen. Man kalder det også for servicerammen, der herved udgør et loft for kommunernes samlede udgifter.

Overførselsudgifter kaldes også **lovbundne** udgifter og er **ofte konjunkturafhængige**. Det er forsørgelsesudgifter til fx førtidspension, kontanthjælp og sygedagpenge, tabt arbejdsfortjeneste, boligstøtte og udgifter til tilbud til ledige.

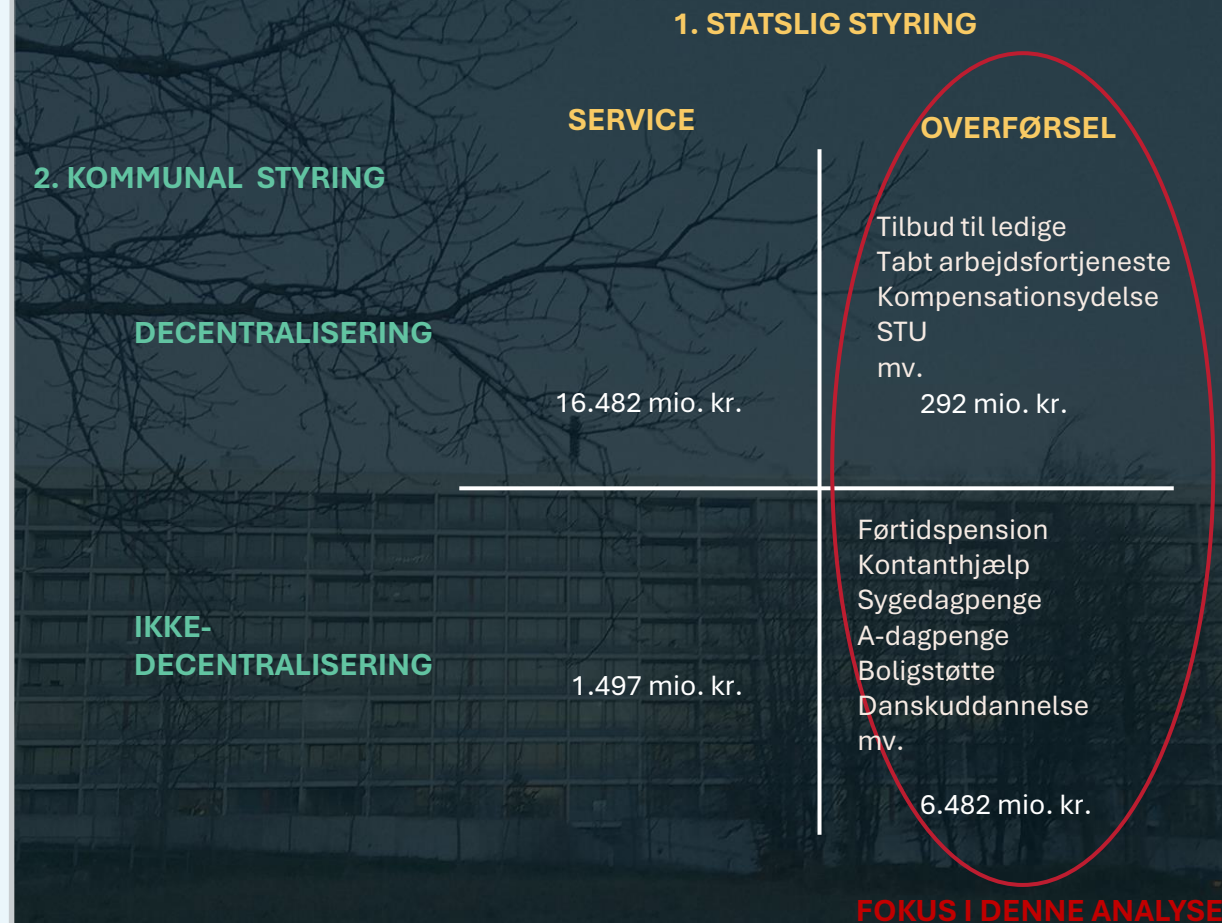
Der er ikke et udgiftsloft på området, men kommunerne kompenseres for udgifter på området gennem forskellige **refusionsmekanismer** og udviklingen i udgiftsniveauet over **bloktilskuddet** som beskrevet på de foregående slides.

2. KOMMUNAL STYRING – DECENTRALISERET / IKKE-DECENTRALISERET

I Aarhus Kommune er hovedreglen, at udgifter er decentraliserede, men de udgifter, hvor styring af udgifterne ikke kan sikres gennem kommunale beslutninger, er ikke-decentraliserede.

Det **decentraliserede** område er kendetegnet ved, at forvaltningerne har budgetansvaret og hæfter for et evt. merforbrug. Der er meget få kommuner, der som Aarhus har decentraliserede overførselsudgifter, da det medfører løbende effektiviserings- og besparelseskrav.

Det **ikke-decentraliserede** område er kendetegnet ved, at der er et fælles kommunalt ansvar for at sikre budgetoverholdelse. Det omfatter primært overførselsudgifter, som er påvirkelige af konjunkturerne.

De samlede skattefinansierede driftsudgifter i Aarhus Kommunes regnskab 2025 var 25.325 mio. kr. Af disse udgjorde overførselsudgifterne (decentraliserede og ikke-decentraliserede) 6.775 mio. kr. Dette svarer til 26,7 % af driftsudgifterne.

I regnskabet indgår også udgifter til fx aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsvæsenet, indtægter fra den centrale refusionsordning m.v., som ikke er medtaget i figuren.

Investeringsmodeller

INVESTERINGER I BESKÆFTIGELSESIKKELSHED ER GODT FOR DEN ENKELTE BORGER – OG FOR KOMMUNEKASSEN

I Aarhus Kommune har der på beskæftigelsesområdet i en længere årrække været arbejdet med en aktiv **investeringsstrategi**. Indsatser igangsættes med udgangspunkt i evidens og en økonomisk businesscase med henblik på, at borgere får fodfæste på arbejdsmarkedet og derved kan nedbringe de kommunale forsørgelsesudgifter. Investeringer sikrer dermed størst mulig fokus på at holde de ikke-decentraliserede udgifter til forsørgelse nede. Investeringsmodeller igangsættes i budgettet og følges op på i regnskabet – og permanentgøres efter to år med gode resultater.

Det **grundlæggende princip** i investeringsmodeller er, at en investering i en øget beskæftigelsesindsats **på det decentraliserede område** giver et afkast i form af færre udgifter til forsørgelse **på det ikke-decentraliserede område**, der er lig med eller større end investeringen.

Økonomien i modellerne hænger herved sammen uden at medregne andre positive afledte effekter, såsom skatteindtægter og andre mindredgifter til fx sociale og/eller sundhedsydelse. Hertil bidrager investeringsmodellerne også med positive forandringer for den enkelte borger i form af meningsfulde fællesskaber, bedre trivsel mv. Investeringsmodellerne kan samtidig skabe bedre vilkår for børn, som vokser op i udsatte familier, og derigennem skabe grobund for social mobilitet.

En investeringsmodel, der kan løbe rundt som følge af sparede forsørgelsesudgifter, vil dermed være en god investering, da indsatserne vil skabe værdi for den enkelte borger uden ekstra omkostninger for kommunens økonomi. Tværtimod kan der potentielt være en økonomisk gevinst at hente i form af de ikke medregnede afledte effekter. Investeringsmodeller med et merprovenu, hvor besparelser på forsørgelsesudgifterne overstiger investeringen, vil forventeligt bidrage til at skabe et større samlet råderum i kommunens økonomi.

Størrelsesforhold forsørgelsesindsats

FOR HVER 1 MIO. KR. TIL INDSATS ER DER 8 MIO. KR. I KOMMUNALE NETTOUDGIFTER TIL FORSØRGELSE.

FOR DE SAMLEDE OFFENTLIGE UDGIFTER TIL FORSØRGELSE (STAT OG KOMMUNE) ER FORHOLDET 1:12.

5.900 mio. kr. til forsørgelse

700 mio. kr. til indsats

Kilde : Statistikbanken og egne beregninger. Tallene er afrundet.

Businesscase

Udgift

Investering

Besparelse

Indsatsgruppe

x

Effekt

Afkortning af ledighed (uger)

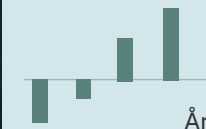
x

Sparet forsørgelse

Total

Resultat

=

Resultater på overførselsområdet 2016-2025

LAVERE UDGIFTSUDVIKLING GIVER RÅDERUM

Hvis udgiftsudviklingen i Aarhus er bedre end den gennemsnitlige udvikling på landsplan, får Aarhus Kommune en økonomisk gevinst, fordi udgiftsandelen herved er lavere end indtægtsandelen (befolkningsandel), hvilket giver et større økonomisk råderum til politisk prioritering i budgetlægningen.

Det er derfor vigtigt med et løbende fokus på forsørgelsesudgifterne gennem den rette beskæftigelsesindsats for ledige borgere og virksomheder – ellers bliver det dyrt og kan føre til et mindre økonomisk råderum.

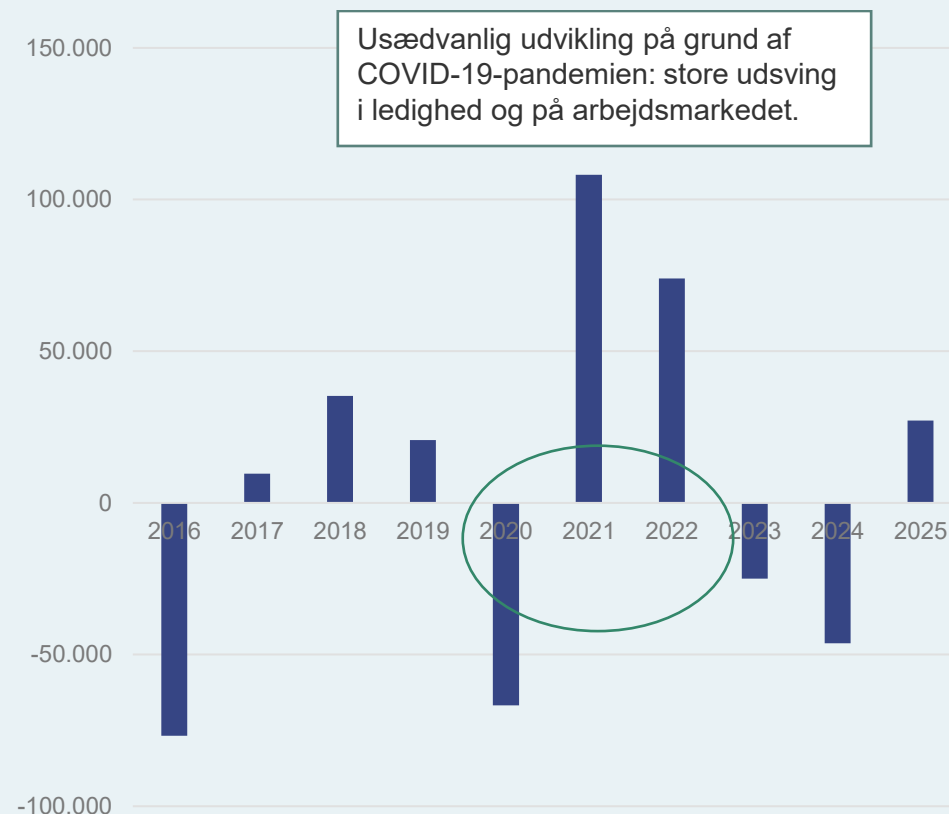
KONKURRENCE OM BEDSTE INDSATS

Aarhus kan godt opfylde egne mål for ledighedsudviklingen og klare sig som forventet ud fra rammevilkårene, men hvis andre kommuner gennemsnitligt klarer sig bedre i samme periode, fordi deres indsats er forbedret gennem øget investering, kan det medføre et økonomisk tab for Aarhus.

RESULTATER I PERIODEN 2016-2025

Resultaterne på overførselsområdet i Aarhus viser, at der er store udsving mellem årene. Det gennemsnitlige resultat for overførselsområdet i Aarhus de sidste 10 år er en gevinst på 6 mio. kr./år. Heri indgår tre usædvanlige corona-år. Tages disse år ud, er der i perioden et gennemsnitligt årligt tab på 8 mio. kr./år.

Note: Resultat beregnet som forskellen mellem udgiftsudviklingen mellem to år og indtægtsudviklingen mellem de samme to år.

Dagpenge indgik frem til og med 2020 i et separat finansieringskredsløb med det tidligere beskæftigelsestilskud, men af hensyn til overskuelighed behandles disse udgifter her som en almindelig overførsel i alle år.

03 Rammevilkår på overførselsområdet

Hvor store udgifter en kommune har på overførselsområdet, afhænger i høj grad af kommunens rammevilkår.

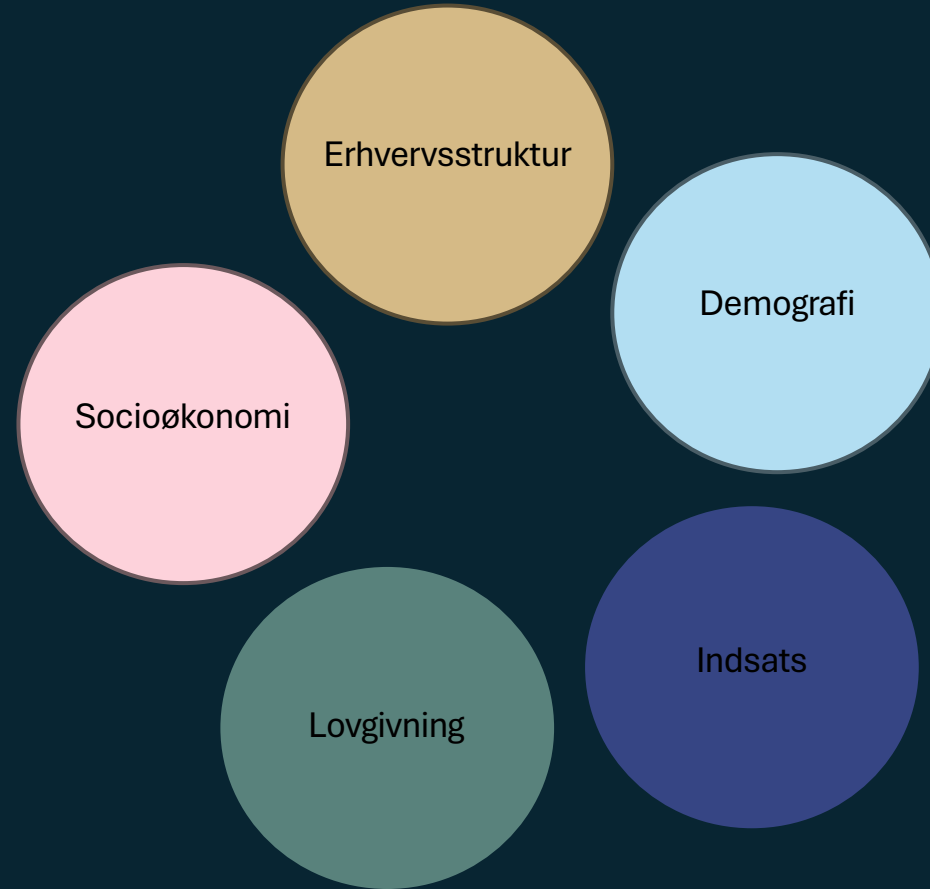
Dette afsnit dykker derfor ned i, hvordan Aarhus Kommune klarer sig i ft. forsørgelsesudgifterne sammenlignet med andre kommuner, når der tages højde for udgiftsniveauet for indsats og kommunernes rammevilkår (Beskæftigelsesministeriets benchmark).

Der ses på, hvordan det socioøkonomiske indeks har udviklet sig, og hvilke faktorer der har særlig indflydelse på udgiftsniveauet på overførsler (VIVE-analyse).

Herefter beskrives erhvervsstrukturen i Aarhus, da det kan have betydning for konjunkturfølsomheden i kommunen og dermed udsving i overførselsudgifterne.

Befolkningens alderssammensætning og udvikling har også indflydelse på resultatet på overførsler, og der ses derfor nærmere på den særlige aldersprofil, som en uddannelsesby i vækst giver Aarhus.

Endelig beskrives de nye rammer for indsats, der følger af beskæftigelsesreformen, og hvordan det kan tænkes at påvirke forsørgelsesudgifterne fremadrettet.

Resultat sammenstillet med udgiftsniveau

AARHUS' RESULTAT ER TÆT PÅ DET FORVENTEDE NIVEAU, OG UDGIFTERNE ER NÆSTEN SOM LANDSGENNEMSNITTET

Firefelts-tabellen sammenstiller kommunernes andel på offentlig forsørgelse (performance) med driftsudgifter pr. helårsperson på offentlig forsørgelse.

Kommunernes placering i de fire felter indikerer, om der er potentiale for, at beskæftigelsesindsatsen kan effektiviseres eller udvikles, om der er potentiale for at investere mere i indsatsen, eller om kommunen kan være til inspiration for andre kommuner (hvis der både er lave udgifter og et godt resultat).

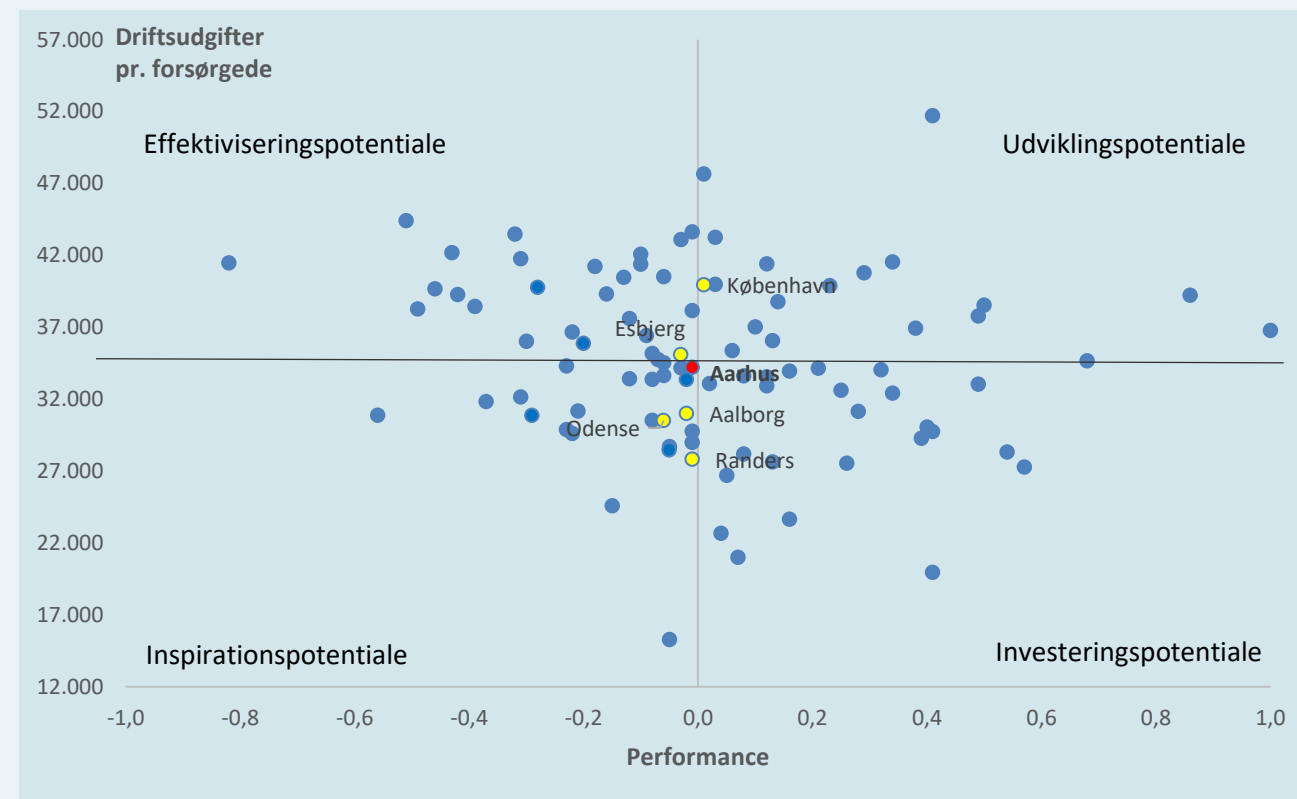
I den seneste opgørelse ligger antal på offentlig forsørgelse i Aarhus tæt på det forventede niveau, og udgifterne er tæt på landsgennemsnittet.

I de seneste år har Aarhus skiftet mellem at ligge i felterne for investeringspotentiale og inspirationspotentiale – og har over tid bevæget sig mod den gennemsnitlige udgift og performance.

I den seneste opgørelse rangerer Aarhus som nr. 48 af landets 98 kommuner ift. performance og nr. 49 på udgifter.

Et år tidligere var Aarhus rangeret som nr. 45 på performance og nr. 39 på udgifter.

AARHUS LIGGER TÆT PÅ DET FORVENTEDE NIVEAU OG HAR UDGIFTER SOM GENNEMSNITTET

Kilde: MSB's egne beregninger pba. data fra jobindsats.dk og Danmarks Statistik.

Note: Performance på **X-aksen** angiver, i hvilken grad den faktiske ydelsesgrad er forskellig fra den forventede ydelsesgrad jf. Beskæftigelsesministeriets benchmarkingopgørelse. Hvis værdien er negativ, er den faktiske ydelsesgrad bedre (lavere) end den forventede, og der er dermed færre på offentlig forsørgelse end forventet. De kommuner, som er placeret til venstre for den lodrette linje, har færre på offentlig forsørgelse end forventet, og kommunerne til højre har flere end forventet.

Y-aksen angiver de gennemsnitlige driftsudgifter (konto 5 og konto 6) pr. fuldtidsperson på offentlig forsørgelse i 2025 ekskl. førtidspension, fleksjob, seniorpension mv. Den vandrette linje angiver de gennemsnitlige driftsudgifter pr. fuldtidsperson på offentlig forsørgelse på landsplan. De kommuner, som er placeret over den vandrette linje, har højere driftsudgifter end landsgennemsnittet og omvendt for de kommuner, som er placeret under den vandrette linje.

Rammevilkår: Socioøkonomi

SOCIOØKONOMI HAR BETYDNING

De socioøkonomiske rammer har betydning for kommunernes overførselsudgifter.

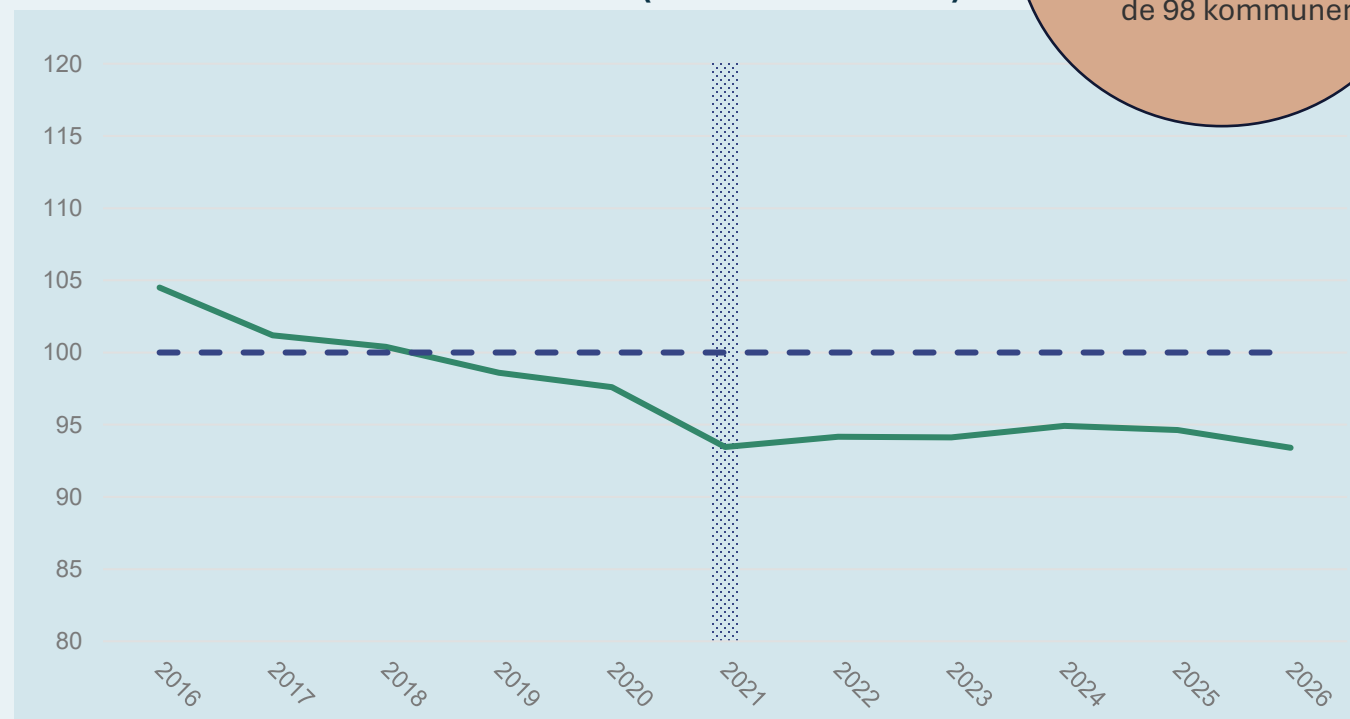
I grafen ses udviklingen i Aarhus Kommunes socioøkonomiske indeks. Indekset opgøres årligt af Indenrigs- og Sundhedsministeriet og indgår i det kommunale udligningssystem.

Et socioøkonomisk indeks under 100 indikerer, at kommunen er **socioøkonomisk bedre stillet** end landsgennemsnittet.

Over de sidste 10 år har Aarhus udviklet sig fra at have et socioøkonomisk indeks over 100 til nu at ligge et godt stykke under. Det betyder, at de socioøkonomiske rammevilkår målt i indekset **har udviklet sig markant bedre i Aarhus** sammenlignet med den landsgennemsnitlige udvikling. Alt andet lige forventes denne udvikling at bidrage til lavere kommunale udgifter pr. borger, også på overførselsområdet.

Det socioøkonomiske indeks består af en række kriterier, som ikke alle har lige stor indflydelse på kommunernes overførselsudgifter. På næste slide dykkes ned i udviklingen i de mest betydningsfulde kriterier.

SOCIOØKONOMISK INDEKS I AARHUS (LANDSPLAN = 100)

Kilde: Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Tilskud og udligning for kommuner i de pågældende år.
Note: 2021 er der et databrud, da udligningsreformen her har medført ændret opgørelsesmetode.

I 2026 har Aarhus det

31.

laveste indeks blandt
de 98 kommuner.

Rammevilkår: Socioøkonomi på overførselsområdet

SOCIOØKONOMISKE RAMMEVILKÅR

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, VIVE, har undersøgt, hvilke socioøkonomiske faktorer der har indflydelse på kommunernes overførselsudgifter.¹

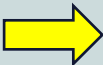
VIVE's analyse fra 2026 viser, at det ikke er de samme socioøkonomiske faktorer, der er signifikante, på tværs af ydelseskategorier. Fx har andelen af børn i familier med lav indkomst særligt indflydelse på kontanthjælpsudgifterne, mens andelen af handicappede særligt har indflydelse på udgifterne til sygedagpenge. Ifølge VIVE har nedenstående kriterier størst indflydelse på enten de samlede overførselsudgifter eller ydelsesgrupper:

- Andel af 20-59-årige uden beskæftigelse over 5 %
- Andel lønmodtagere på grundniveau
- Andel personer med lav indkomst
- Andel børn i familier med lav uddannelse
- Andel indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande i alt.

Herudover er en række faktorer som arbejdsløshedsprocent, andel selvstændige, andel enlige ældre, andel handicappede samt indkomst- og uddannelsesniveauer også signifikante. Da data for både Aarhus og landsplan er tilgængelige for kriterierne i det socioøkonomiske indeks, er Aarhus' relative position og udvikling blevet undersøgt nærmere på disse områder siden 2021.

Denne analyse viser, at selvom der er forskel på landplansniveauet og Aarhus' niveau indenfor de udvalgte kriterier, **udvikler Aarhus og landsplan sig stort set ens over tid. Selvom det samlede socioøkonomiske indeks i Aarhus er forbedret over årene, gælder det dog ikke for de kriterier, der har størst betydning for overførselsudgifterne.** På trods af at der ikke kan påvises en statistisk signifikant forskel i udviklingen, er der en tendens til, at Aarhus oplever en mindre stigning i andelen af ikke-vestlige indvandrere og efterkommere end landsplan, men her er udgangspunktet højt.

AARHUS' POSITION PÅ UDVALGTE SOCIOØKONOMISKE FAKTORER

	Gennemsnitligt niveau ift. landsplan	Udvikling ift. landsplan
Andel af 20-59-årige uden beskæftigelse udover 5 %		
Andel af lønmodtagere på grundniveau (20-59-årige)		
Andel personer med lav indkomst i tre ud af fire år		
Andel børn i familier med lav uddannelse		
Andel indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande		

Kilde: Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Tilskud og udligning for kommuner 2021-2026

Note: Grøn pil betyder lavere niveau/bedre udvikling i Aarhus ift. landsplan, brun pil betyder samme niveau/udvikling, rød pil betyder højere niveau/dårligere udvikling.

¹VIVE 2026: Udgiftsbehovsfaktorer på kommunale udgiftsområder, VIVE 2018: Kommunernes rammevilkår for beskæftigelsesindsatsen

Rammevilkår: Erhvervsstruktur

ERHVERVSSTRUKTUR I AARHUS

Landsgennemsnitlig andel offentlige arbejdspladser

I Aarhus Kommune er knap en tredjedel af arbejdspladserne offentlige. Andelen er kun marginalt højere end på landsplan. Tidligere har Aarhus Kommune haft en større andel offentlige arbejdspladser end landet som helhed, men siden 2010 har Aarhus nærmet sig landsgennemsnittet. Dette skyldes, at der har været en vækst i antallet af private arbejdspladser¹. Denne udvikling udfordrer den hidtidige antagelse om, at Aarhus Kommunes overførselsudgifter er mindre konjunkturfølsomme end landsgennemsnittet.

Den private sektor er stærk

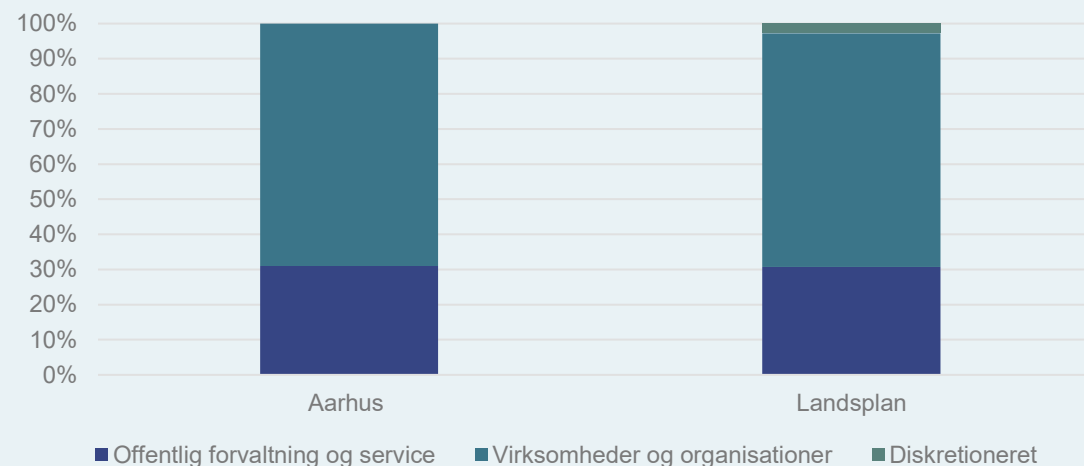
En stor privat sektor anses almindeligvis for at øge konjunkturfølsomheden. Denne følsomhed afhænger dog i høj grad af, hvilken type jobs der er tale om. Arbejdsmarkedet i Aarhus Kommune er præget af mange videnserhverv, og næsten hver fjerde beskæftigede har en lang videregående uddannelse, og har derfor traditionelt nemmere ved at komme hurtigt i ny beskæftigelse. På landsplan gælder dette kun for omtrent 16 %.

Arbejdsmarkedet i Aarhus Kommune er desuden ikke særligt afhængigt af én branche, men er bredt forankret i mange brancher, hvilket bidrager til stabilitet.

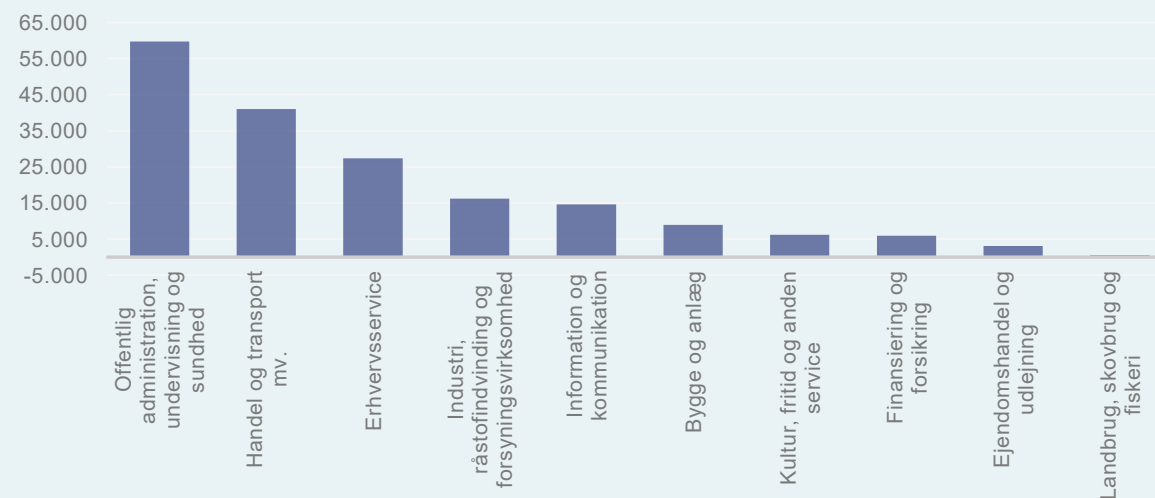
Erhvervsstrukturens betydning for overførselsudgifterne

Sammensætningen af arbejdsmarkedet i Aarhus Kommune betyder dermed, at der er faktorer, der påvirker konjunkturfølsomheden i både positiv og negativ retning. Samlet vurderes der dog fortsat at være mest, der taler for, at overførselsudgifterne i Aarhus er mindre konjunkturfølsomme end på landsplan.

LØNMODTAGERARBEJDSPLADSER (FULDTID) FORDELT PÅ SEKTOR DECEMBER 2025

LØNMODTAGERARBEJDSPLADSER (FULDTID) I AARHUS KOMMUNE FORDELT PÅ BRANCHE DECEMBER 2025

Kilde: Særudtræk fra Danmarks Statistiks opgørelse af lønmodtagere (LBESK).

Rammevilkår: Demografi

DEMOGRAFIENS BETYDNING

Aarhus er en uddannelsesby i vækst. Det betyder, at der er mange i den erhvervsaktive alder i Aarhus, særligt unge.

Den særlige aldersprofil i Aarhus påvirker ledighedsbilledet og kompensationen på overførslerne.

For aldersgruppen 20-30-årige har Aarhus en særlig stor andel, svarende til 11,8 % af landsplan.

ERHVERVSAKTIVE UDGØR EN STØRRE ANDEL AF BEFOLKNINGEN

De senere år har Aarhus' andel af Danmarks befolkning generelt været stigende fra 5,8 % i 2016 til 6,2 % i 2025.

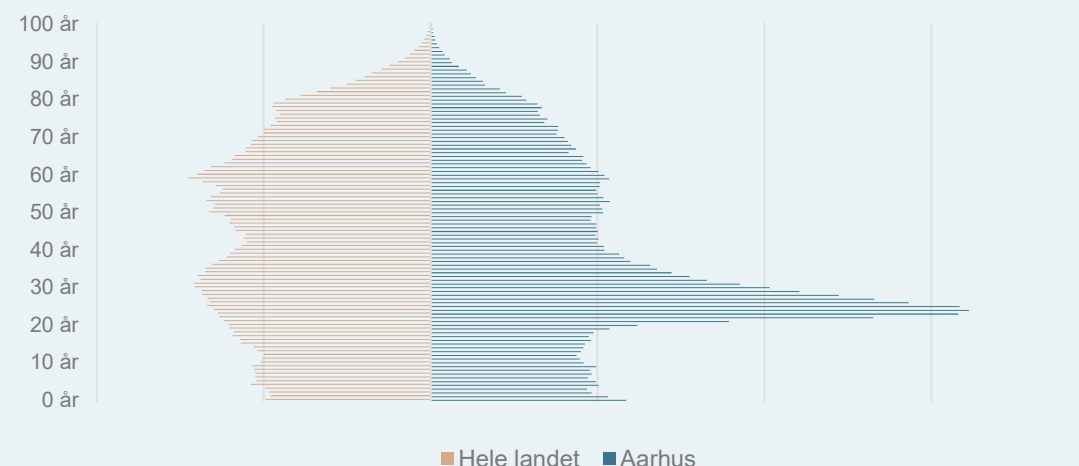
Forskellen mellem befolkningsandelen (6,2 %) og andelen i den erhvervsaktive alder (6,8 %) har indflydelse på kompensationen og udgiftsudviklingen på overførslerne. Det skyldes, at kompensationen gives efter befolkningsandel, mens udgiftsudviklingen drives af udviklingen i ledige fra den erhvervsaktive aldersgruppe, hvor Aarhus har en større andel.

BEFOLKNINGSPROGNOSE VISER, AT GABET VOKSER

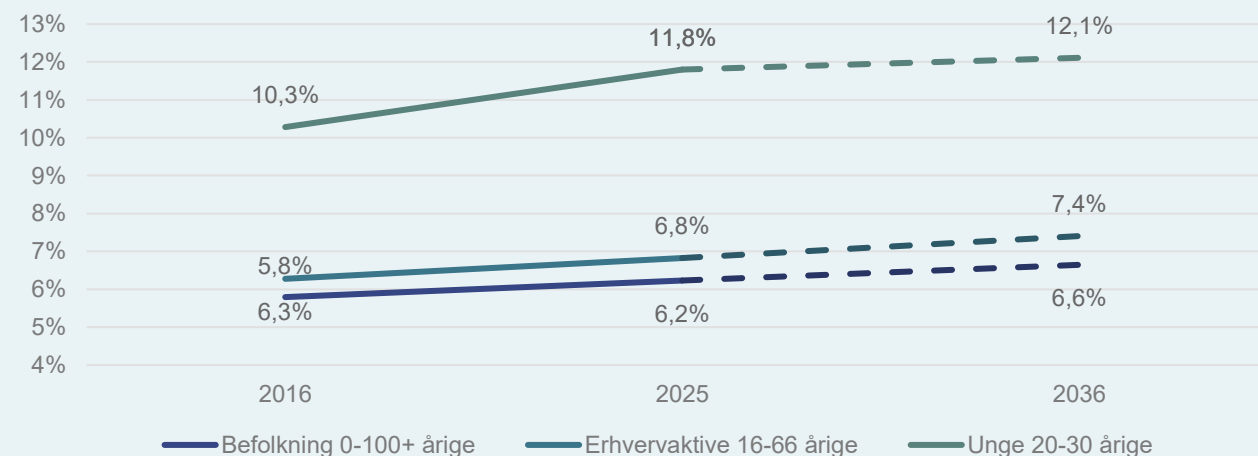
Ud fra befolkningsprognosen fra Danmarks Statistik ser udviklingen ud til at fortsætte de kommende ti år. Således forventes befolkningsandelen i Aarhus at udgøre 6,6 % i 2036, mens andelen af de erhvervsaktive 16-66-årige udgør 7,4 %.

Denne udvikling kan trække i retning af et større tab på overførslerne de kommende år.

ALDERSFORDELING PÅ LANDSPLAN OG I AARHUS

BEFOLKNING I AARHUS – ANDEL AF LANDSPLAN

Kilde: Danmarks Statistik, FOLK1A

Beskæftigelsesreformen ændrer rammerne

BESKÆFTIGELSESEKREFORMEN BETYDER

- Mindre bureaukrati og færre regler og krav på beskæftigelsesområdet. Indsats skal i højere grad gives efter behov.
- Kommunerne får større frihed til selv at bestemme, hvordan indsatsen skal tilrettelægges og organiseres.
- Midlerne til indsatsen bliver betydeligt reduceret i forhold til tidligere.

De færre krav, den strammere økonomi og muligheden for at organisere indsatsen på nye måder betyder, at beskæftigelsesindsatsen skal tænkes anderledes, og der skal findes nye løsninger.

Indsats og forsørgelse hænger sammen – en effektiv indsats forkorter tiden, den ledige er på forsørgelse, og dermed kommunens udgifter hertil. Det er fine balancer, og hvis man justerer kursen for meget, kan det få stor betydning for de samlede udgifter.

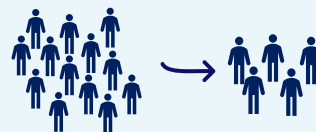
OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER I FORHOLD TIL ÆNDRINGER

Dagpengemodtagere

Med reformen lægges der dermed op til, at indsatsen for dagpengemodtagerne skal beskæres, ved at der skal afholdes færre samtaler, samtidig med at der er mulighed for at friholde op mod 25 % af de ledige fra indsats. Forskningsmæssigt er der evidens for, at tæt opfølgning og tidlig indsats virker for borgerne. Så ved at reducere i antallet af samtaler er der en risiko for, at nogle borgere vil få længere ledighedsforløb på dagpenge end i dag.

Sygemeldte

For sygemeldte bliver der beskåret en hel del, i forhold til hvilken beskæftigelsesindsats borgerne skal have. Jobafklaringsforløb afskaffes. Sygemeldte fra job tages ud af beskæftigelsesindsatsen. Forskning viser, at tidlig kontakt mellem arbejdsgiver og den sygemeldte har en positiv effekt i forhold til at få den sygemeldte tilbage i arbejde.

Færre målgrupper – fra 13 til 5
Færre særregler

Indsats efter individuelle behov
Færre krav til samtaler og indsats

Færre sanktioner for borgere længere væk fra arbejdsmarkedet

Intet krav om jobcenter

Fokus på resultatmål og tilfredshedsmål

Aktivitetsparate

For de aktivitetsparate borgere skal der fremover kun afholdes én individuel jobsamtale i løbet af de første 2 uger af ledighedsforløbet. Derudover er der ikke længere krav om, at borgerne skal have tilbud, men kommunen skal fremover give et tilbud, når det vurderes nødvendigt.

Generelt viser forskning og evalueringer af indsatser for målgruppen i Aarhus Kommune, at virkeligheden virker (lønnede timer), og medarbejderen virker.

Indførsel af afklaringsretten til kontanthjælpsmodtagere og afskaffelse af ressourceforløb kan desuden føre til flere borgere på førtidspension.

De økonomiske konsekvenser af beskæftigelsesreformen

BESPARELSER PÅ INDSATS KAN PRESSE OVERFØRSLER

Besparelsen fra beskæftigelsesreformen medfører, at færre ledige og sygemeldte får tilbud om en aktiv beskæftigelsesindsats fremadrettet. Samlet reduceres beskæftigelsesindsatsen i Aarhus Kommune med 163 mio. kr. frem mod 2030, svarende til omkring ¼ af indsatsen før reformen.

Med beskæftigelsesreformen er der færre ressourcer til at hjælpe de ledige i job eller tættere på arbejdsmarkedet, hvilket vil kunne øge deres tid på offentlig forsørgelse og dermed udgifterne på overførselsområdet. For målgrupperne længst væk fra arbejdsmarkedet vil den reducerede beskæftigelsesindsats også kunne medføre øgede udgifter på socialområdet.

Varigheden på offentlig forsørgelse skal ikke stige meget, før merudgiften til forsørgelse vil overstige besparelsen på indsatsen. I tabellen fremgår, hvor meget udgifterne til forsørgelse vil stige, hvis varigheden stiger med en uge for forskellige målgrupper. Hertil kan beskæftigelsesreformen også øge tilgangen til førtidspension.

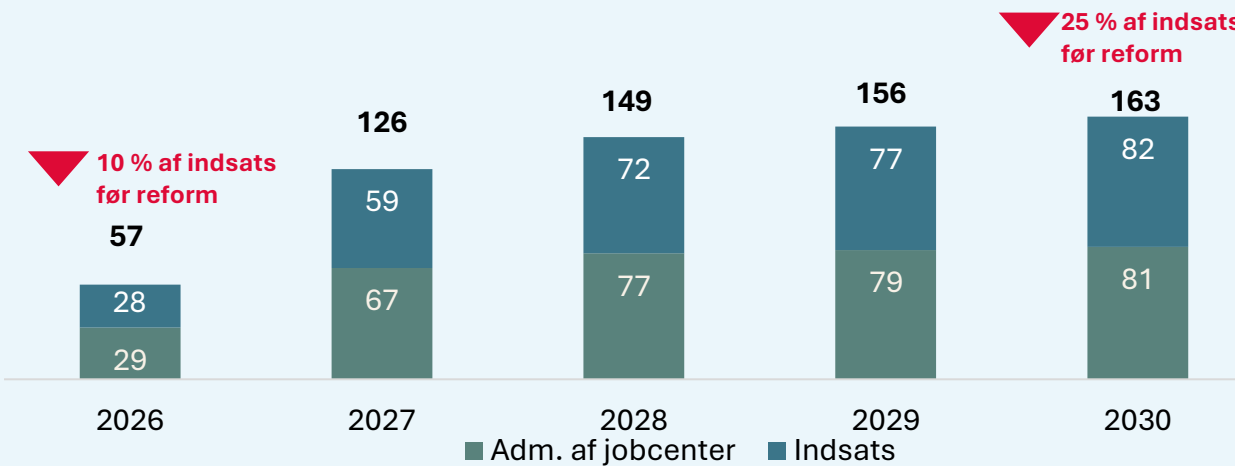
Grundet risikofaktorerne kan man ikke længere gøre det samme, blot fratrasket 25 %. Aarhus skal **aktivt udnytte** det **mulighedsrum**, som reformen giver, og nytænke beskæftigelsesindsatsen til gavn for borgerne og virksomhederne i Aarhus.

BESKÆFTIGELSESINDSATS I LAVKONJUNKTUR

Besparelsen på indsatsen kommer på et tidspunkt, hvor beskæftigelsen er historisk høj, og ledigheden fortsat er relativt lav. Det er derfor relativt nemt at komme ind på og flytte sig rundt på arbejdsmarkedet.

Kommer Danmark ind i en lavkonjunktur med stigende arbejdsløshed, vil der som følge af beskæftigelsesreformen være færre ressourcer til at hjælpe de ledige tilbage i job, hvilket kan svække den danske flexicurity-model og forlænge tiden, den ledige er på offentlig forsørgelse.

BESPARELSER I AARHUS FOR 57 MIO. KR. I 2026 STIGENDE TIL 163 MIO. KR. I 2030 (27- p/l)

MÅLGRUPPE	ØGET UDGIFT TIL FORSØRGELSE, HVIS VARIGHED STIGER MED 1 UGE FOR ALLE PÅ YDELSEN (MIO. KR. NETTOUDGIFT)
Sygemeldte	60
Dagpengemodtagere	55
Kontanthjælp	20
I alt	135

Kilde: Jobindsats og FLIS Ydelsesrefusion, samt egne beregninger. Tal for 2025. Afrundet til hele 5 mio. kr.

MÅLGRUPPERNE

Oversigten viser et billede af, hvordan målgrupperne ser ud før reformen, under indfasning af reformen i 2026 og varigt fra 2027.

Under hver målgruppe angives, hvor stor målgruppen er, målt i antal helårspersoner i 2025.

Beskæftigelsesreformen lægger op til at reducere antallet af målgrupper til 5 fra 2027.

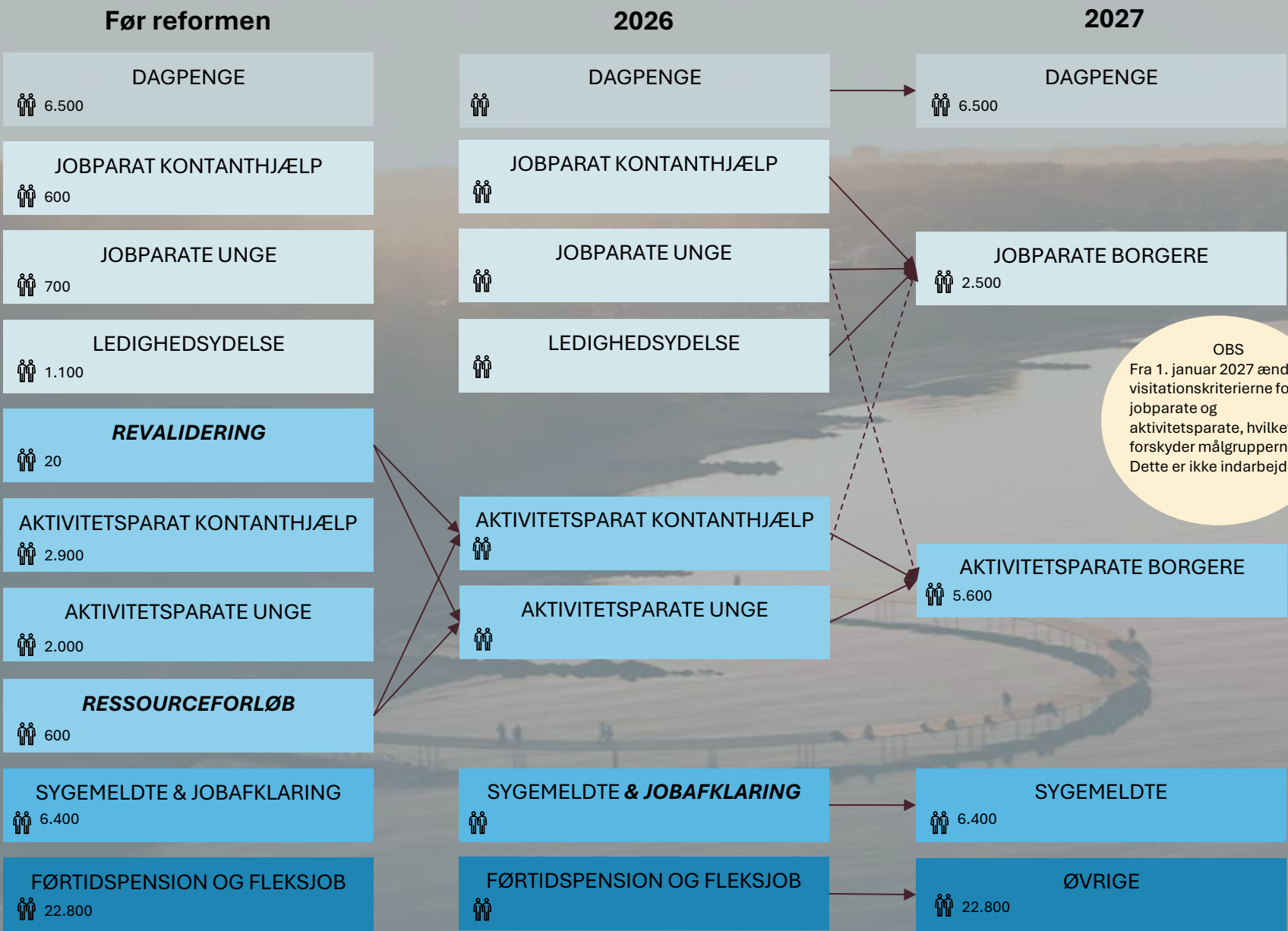
FORUDSÆTNINGER:

Jobparat kontanthjælp indeholder alle jobparate kontanthjælpsmodtagere over 30 år inkl. overgangsydelse.

Aktivitetsparat kontanthjælp indeholder alle aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere over 30 år inkl. overgangsydelse.

Jobparate unge indeholder alle jobparate kontanthjælpsmodtagere under 30 år samt uddannelseshjælpsmodtagere, som er uddannelsesparate/åbenlyst uddannelsesparate.

Aktivitetsparate unge indeholder alle aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere under 30 år samt aktivitetsparate uddannelseshjælpsmodtagere.

OBS
Fra 1. januar 2027 ændres visitationskriterierne for jobparate og aktivitetsparate, hvilket forskyder målgrupperne. Dette er ikke indarbejdet.

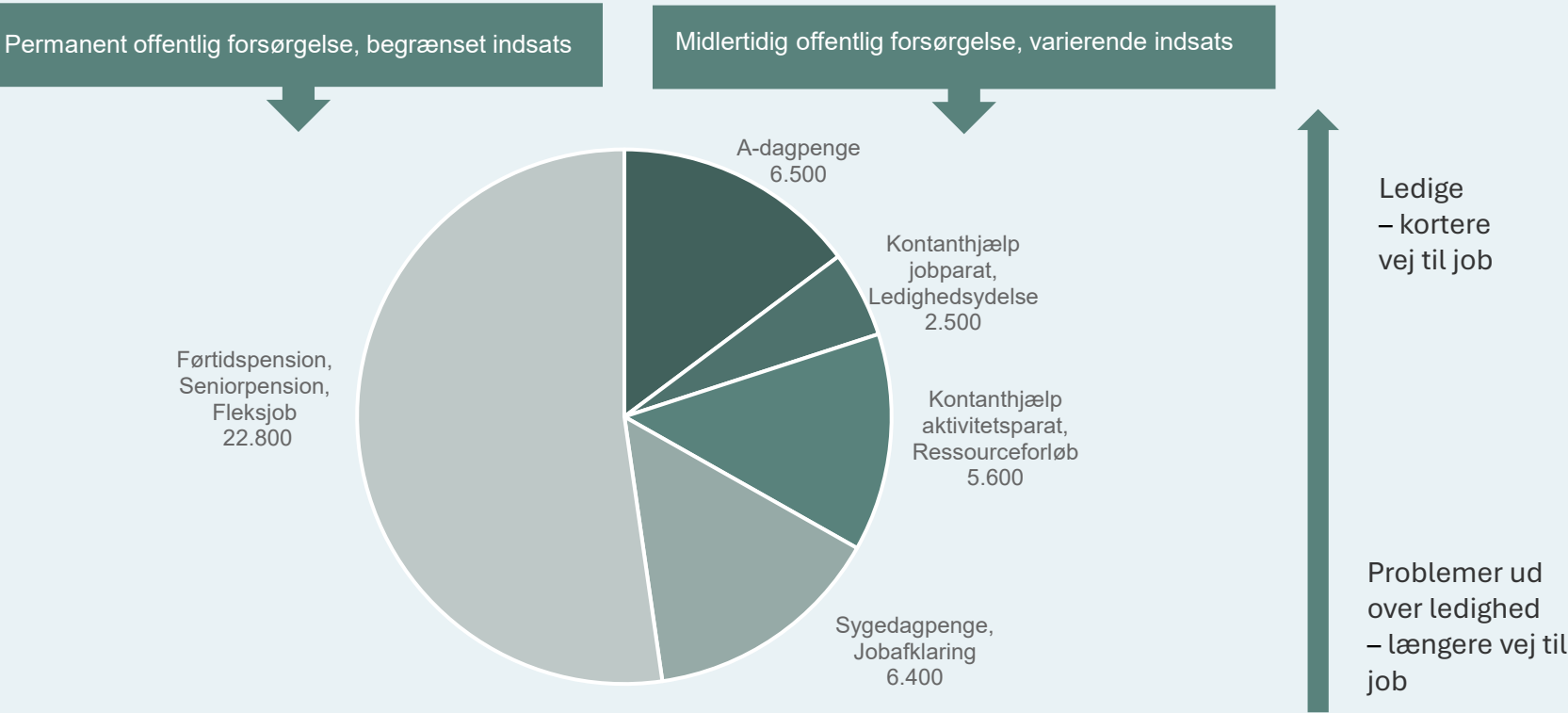
Fakta om borgere på forsørgelsesydelse

Over halvdelen af borgerne på forsørgelse i Aarhus er på permanent forsørgelse, hvor beskæftigelsesindsatsen er begrænset.

Den resterende del er på midlertidig forsørgelse, hvor kommunen gennem den rette indsats kan påvirke varigheden af forløbet og tilgangen til førtidspension.

Fleksjob er taget med som en permanent forsørgelse, da man kan beholde sit fleksjob, når det først er bevilliget. Der kan dog ske en progression i antal timer. Da man som ansat i et fleksjob får en lønindkomst, tæller et fleksjob ligeledes med i opgørelsen af selvforsørgende i eksempelvis 1 %-målsætningen (som beskrives i afsnit om udviklingen på overførselsområdet).

FORDELING AF HELÅRSPERSONER (R2025) PÅ FORSØRGELSESMÅLGRUPPER

BESKÆFTIGELSESINDSATS 2025

44.000 Helårspersoner
90.000 Berørte personer

150.000 samtaler afholdt

22.000 påbegyndte VOP
(vejlednings- og opkvalificeringsforløb)

11.000 påbegyndte praktik- og løntilskudsforløb eller ansættelser efter direkte jobformidling

11.000 virksomheder i kontakt med

UDGIFT TIL INDSATS

700 mio. kr. anvendt til beskæftigelsesindsatsen

04 Udviklingen på overførselsområdet

Udover rammevilkårene er udviklingen i forhold til andre kommuner afgørende for, om en kommune vinder eller taber på overførselsområdet.

Dette afsnit ser derfor nærmere på udviklingen inden for de forskellige målgrupper for at undersøge, om der er målgrupper, hvor udviklingen i Aarhus skiller sig særligt ud.

Der skal være opmærksomhed på det, man kan kalde "forbundne kar" på beskæftigelsesområdet, altså at udviklingen i nogle ydelser skal ses i sammenhæng – fx kontanthjælp, ressourceforløb, fleksjob og førtidspension eller sygedagpenge og jobafklaring.

Borgere på offentlig forsørgelse

Der er stor forskel på antallet og andelen af borgere, der er på offentlig forsørgelse i kommunerne. Det gælder også mellem 6-byerne.

FÆRRE UDSATTE OG FLERE DAGPENGEMODTAGERE

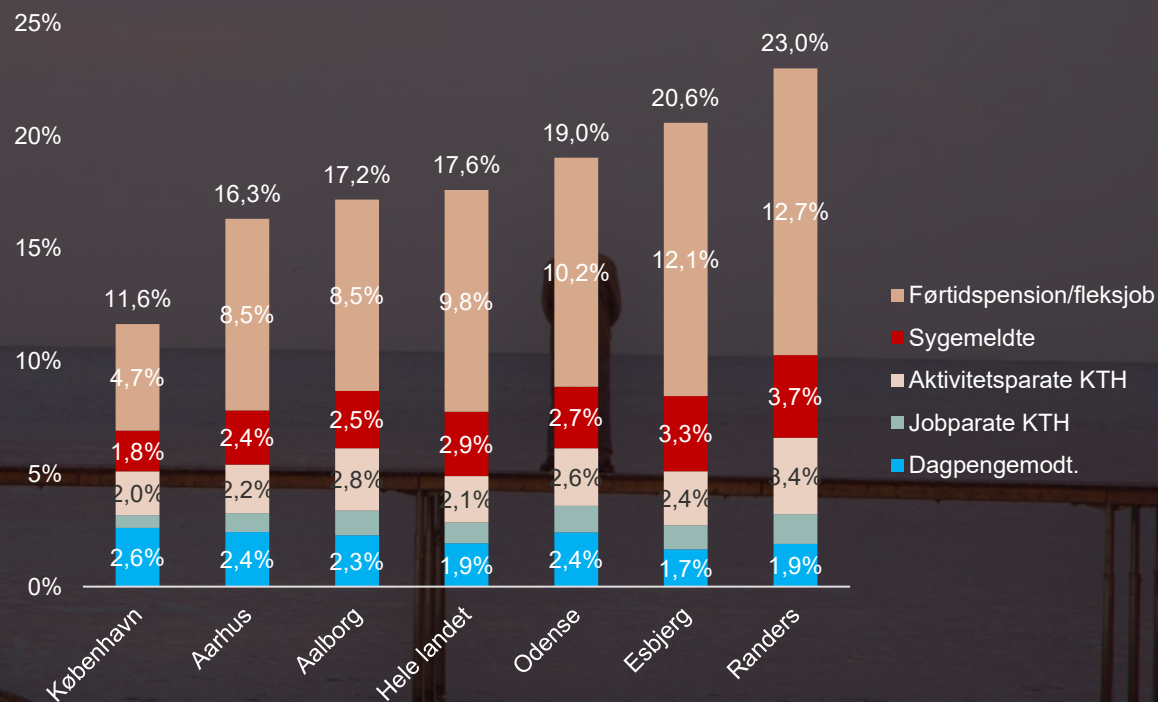
København, Aarhus og Aalborg har en lavere andel af offentligt forsørgede end en gennemsnitskommune i Danmark og har markant færre forsørgede end i de øvrige tre 6-byer. Den største forskel mellem kommunerne er i forhold til borgere, der har en svag tilknytning til arbejdsmarkedet, hvor København, Aarhus og Aalborg ligger lavt. Omvendt har de tre kommuner flere dagpengemodtagere.

Set over de seneste ti år har Aarhus udviklet sig fra at ligge omkring landsgennemsnittet til at have næstfærrest borgere på offentlig forsørgelse blandt 6-byerne. Dette afspejler fx den socioøkonomiske udvikling.

Generelt har København en meget lav andel af offentligt forsørgede som følge af en meget lav andel på permanent forsørgelse (førtidspension/fleksjob). Det vil tage tid for andre kommuner at komme ned på et tilsvarende lavt niveau, da afgang fra en permanent forsørgelse først sker ved pensionsalderen.

FULD TIDSPERSONER PÅ KOMMUNAL FORSØRGELSE I PROCENT AF BEFOLKNINGEN MELLEM 16 OG 66 ÅR (YDELSESGRAD) I 6-BYERNE OG LANDET SOM HELHED I 2025

Ydelsesgrad 2025

Kilde: Jobindsats.dk og Danmarks Statistik

En by med brug for alle

– følges med indikator for udviklingen i aarhusianernes selvforsørgelse

STIGNING I ANDELEN AF SELVFORSØRGENDE I AARHUS

Fra 2016 er andelen af selvforsørgende (dvs. borgere i den erhvervsaktive alder, som er i job eller uddannelse) steget mere i Aarhus end på landsplan og de øvrige 6-byer i gennemsnit. I 2025 er andelen af selvforsørgende i Aarhus næsthøjst blandt 6-byerne.

Andelen af selvforsørgende i Aarhus følges i forbindelse med Aarhusmålet – En by med brug for alle – og målsætningen om Flere i job fra Budgetforlig 2021.

86,1 % ER SELVFORSØRGENDE I AARHUS

86,1 % af den erhvervsaktive befolkning (16-66-årige) er selvforsørgende i Aarhus i 2025. Andelen er 1,9 %-point højere end gennemsnittet for de øvrige 6-byer og 1,2 %-point højere end landsgennemsnittet. Niveauet i 2025 er derfor bedre end målsætningerne om at ligge 1 %-point højere end gennemsnittet for de øvrige 6-byer og landet som helhed.

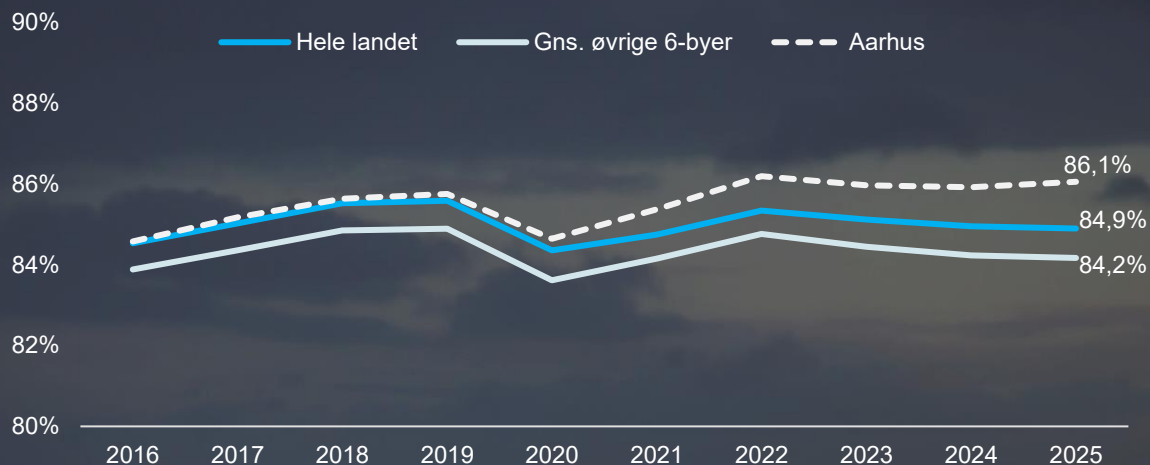
Afstanden på 1,9 %-point til de øvrige 6-byer svarer til, at der er ca. 5.000 færre helårspersoner på offentlig forsørgelse i Aarhus, end hvis niveauet var på niveau med gennemsnittet for de øvrige 6-byer.

Note: Målsætningen om Flere i job blev besluttet som et langsigtet og ambitiøst mål for beskæftigelsesindsatsen i MSB ved Budgetforlig 2021. Baggrunden var, at COVID-19-pandemien havde forårsaget en massiv ledighed, og at der var behov for et mål, der kunne sætte retning for den fælles indsats, der skulle til for at nedbringe ledigheden.

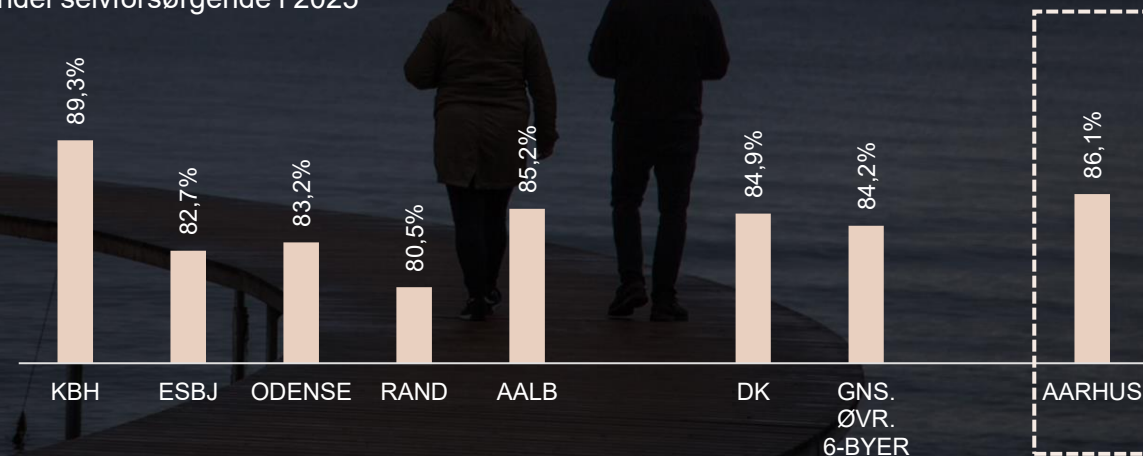
Aarhusmålet 'Aarhus – en god by for alle' er vedtaget i 2018 og følger bl.a. indikatorer for udviklingen i aarhusianernes selvforsørgelse.

Målsætningen fra Flere i job er, at andelen af selvforsørgende skal være 1 %-point højere end gennemsnittet for de øvrige 6-byer, mens Aarhusmålet har været fulgt med en målsætning om at ligge 1 %-point over landsplan.

Andel selvforsørgende 2016-2025

Andel selvforsørgende i 2025

Kilde: Jobindsats.dk og Danmarks Statistik

Selvforsørgelsesgrad varierer med alder og herkomst

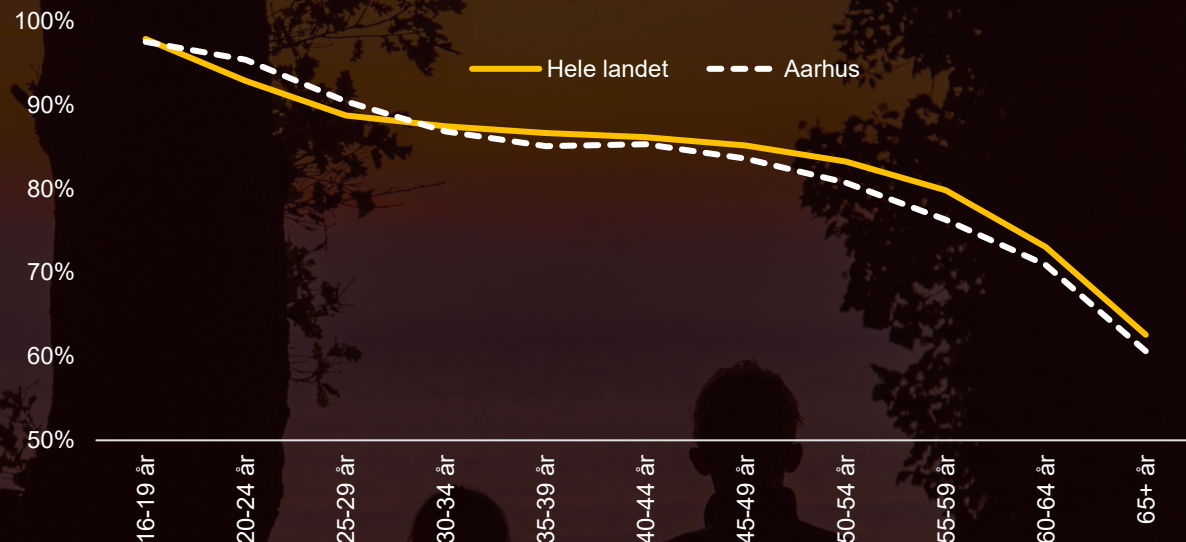
UNDER 30-ÅRIGE, PERSONER MED DANSK OPRINDELSE OG INDVANDRERE FRA VESTLIGE LANDE HAR HØJERE SELVFORSØRGELSESGRAD END LANDSGENNEMSNITTET

Andelen af selvforsørgende i Aarhus er samlet set højere end landsgennemsnittet. Der er dog en del variation i selvforsørgelsesgraden på tværs af alder og herkomstgrupper, som viser, at aarhusianernes selvforsørgelsesgrad ikke er bedre end landsgennemsnittet på alle områder. Fx viser opdelingen på alder, at selvforsørgelsesgraden kun er højere end landsgennemsnittet for de unge under 30 år.

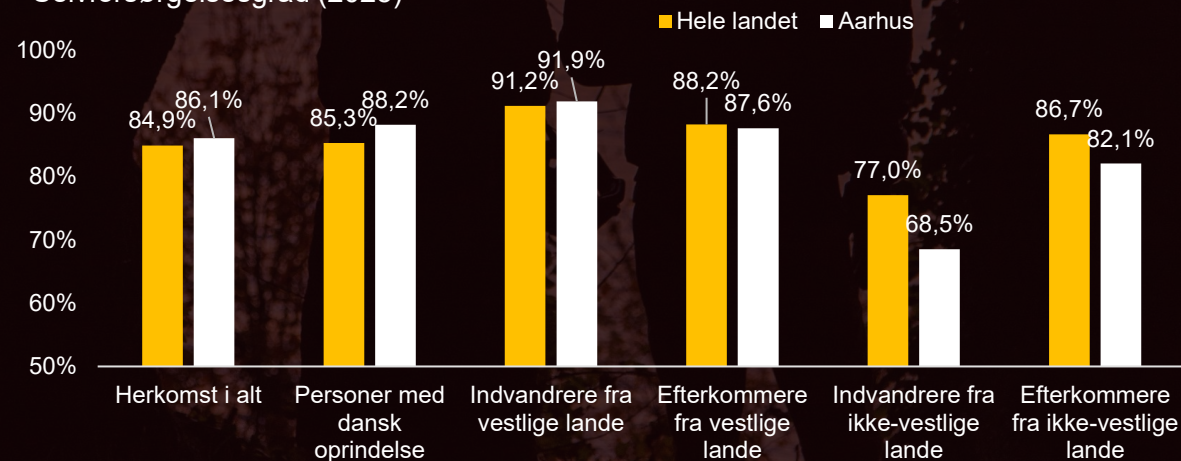
Desuden viser opdelingen på herkomstgrupper, at selvforsørgelsesgraden er lavere end landsgennemsnittet for borgere med ikke-vestlig baggrund – og det gælder både for indvandrere og efterkommere.

Forskelle i selvforsørgelsesgrad mellem alders- og herkomstgrupper er væsentlige faktorer i vurderingen af beskæftigelsesreformens konsekvenser og i fremtidige udgiftsprognoser.

Selvforsørgelsesgrad (2025)

Selvforsørgelsesgrad (2025)

Kilde: Jobindsats.dk og Danmarks Statistik

Aarhus har stabil andel af kommunalt forsørgede på landsplan, men stigende andel af befolkningen

I 2025 UDGØR AARHUS 6,8 % AF BEFOLKNINGEN (16-66 ÅR) PÅ LANDSPLAN – MEN KUN 6,4 % AF DE KOMMUNALT FORSØRGEDE

I de seneste 10 år har den demografiske medvind i Aarhus medført, at en stigende andel af Danmarks befolkning i den erhvervsaktive alder (16-66 år) er bosat i Aarhus Kommune. Aarhus' befolkning er dermed vokset fra at udgøre 6,3 % af befolkningen på landsplan i 2016 til 6,8 % i 2025.

Når befolkningen i den erhvervsaktive alder vokser, kan det medføre et demografisk pres på antal kommunalt forsørgede. Den overordnede udvikling viser dog, at andelen af kommunalt forsørgede på landsplan, som bor i Aarhus, har ligget relativt stabilt omkring 6,3-6,4 % i perioden, mens befolkningsandelen er vokset 0,5 %-point.

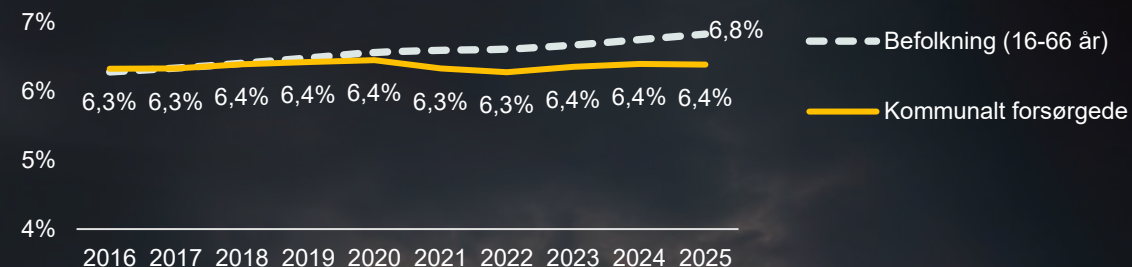
STIGENDE ANDEL DAGPENGEMODTAGERE OG AKTIVITETSPARATE – OG LAVERE ANDEL PÅ FØRTIDSPENSION

Inden for målgrupperne er der stor forskel på både niveauet og udviklingen i Aarhus' andel af hele landet.

- Aarhus har en relativt høj andel af dagpengemodtagerne på landsplan (8,7 %) og en relativt lav andel af sygemeldte (5,8 %) og borgere på førtidspension/-fleksjob (5,9 %). Andelen af aktivitetsparate (7,2 %) ligger lidt over befolkningsandelen, mens andelen af jobparate (6,2 %) ligger lidt under befolkningsandelen.
- I de seneste 10 år er andelen af dagpengemodtagere og aktivitetsparate vokset markant, mens andelen af jobparate og sygemeldte er steget svagt. Modsat er andelen på førtidspension mv. faldet markant.

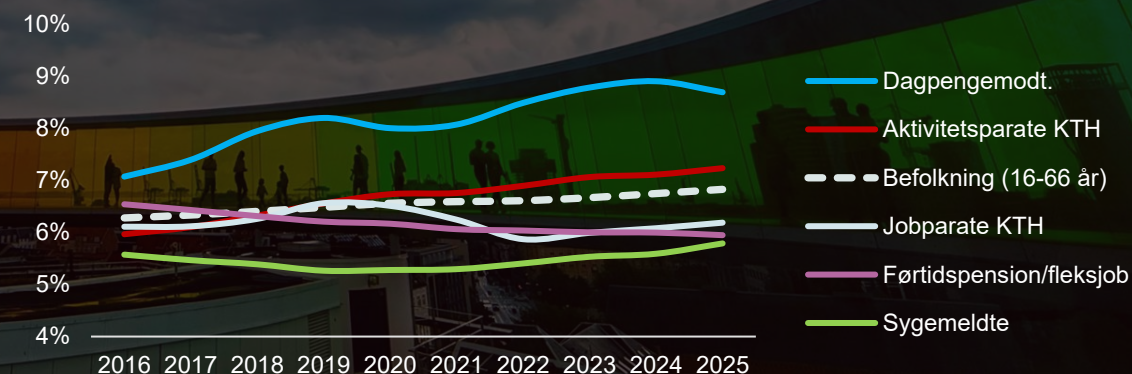
UDVIKLINGEN I ANTAL KOMMUNALT FORSØRGEDE OG BEFOLKNINGEN I DEN ERHVERVSAKTIVE ALDER I AARHUS I PROCENT AF HELE LANDET

Aarhus' andel af hele landet

UDVIKLINGEN I ANTAL KOMMUNALT FORSØRGEDE I AARHUS I PROCENT AF HELE LANDET OPDELT PÅ MÅLGRUPPER

Aarhus' andel af hele landet

Kilde: Jobindsats.dk og Danmarks Statistik

Demografisk udvikling medfører risiko for flere kommunalt forsørgede

FLERE 30-49-ÅRIGE I BEFOLKNINGEN KAN MEDFØRE VÆKST I ANTAL BORGERE PÅ KOMMUNAL FORSØRGELSE

I de kommende 10 år forventes en fortsat høj befolkningsvækst i Aarhus, hvor antallet af 16-66-årige jf. befolkningsprognosen stiger med ca. 27.000 personer frem til 2035. Befolkningen forventes især at vokse blandt de 30-49-årige, som har en højere ydelsesgrad (dvs. andel kommunalt forsørgede) end de yngre aldersgrupper. På denne baggrund kan befolkningsvæksten medføre et pres på beskæftigelsesindsatsen i årene fremover.

Fremskrivningen af antal kommunalt forsørgede er en ren demografisk fremskrivning, hvor det antages, at de enkelte aldersgruppers ydelsesgrad holdes uændrede i perioden. Dvs. at det alene er effekten af den demografiske udvikling, som belyses.

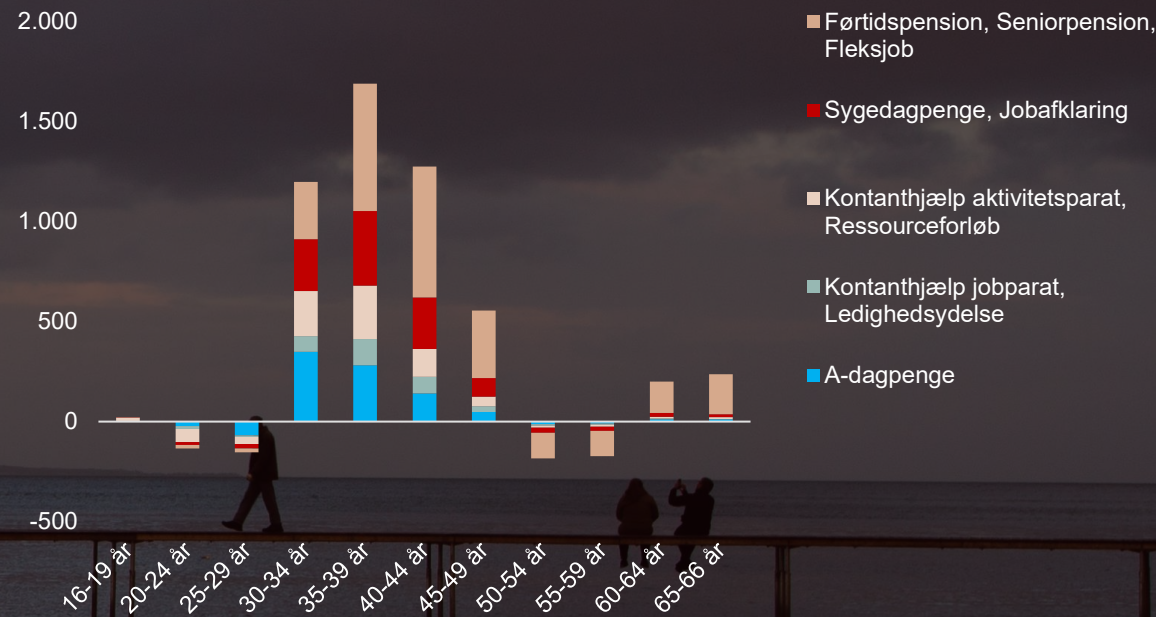
Resultatet af fremskrivningen er, at antal kommunalt forsørgede vokser især for førtidspensionister, dagpengemodtagere og sygemeldte. Samlet set forventes **ca. 4.500 flere kommunalt forsørgede** om 10 år pba. den demografiske udvikling. Det demografiske pres sætter særlig fokus på indsatser, som kan nedbringe antallet af langvarige sygeforløb og ledighedsforløb og dermed på sigt reducere tilgangen til gruppen af aktivitetsparate og førtidspension.

EFFEKT AF HÆVET PENSIONSALDER

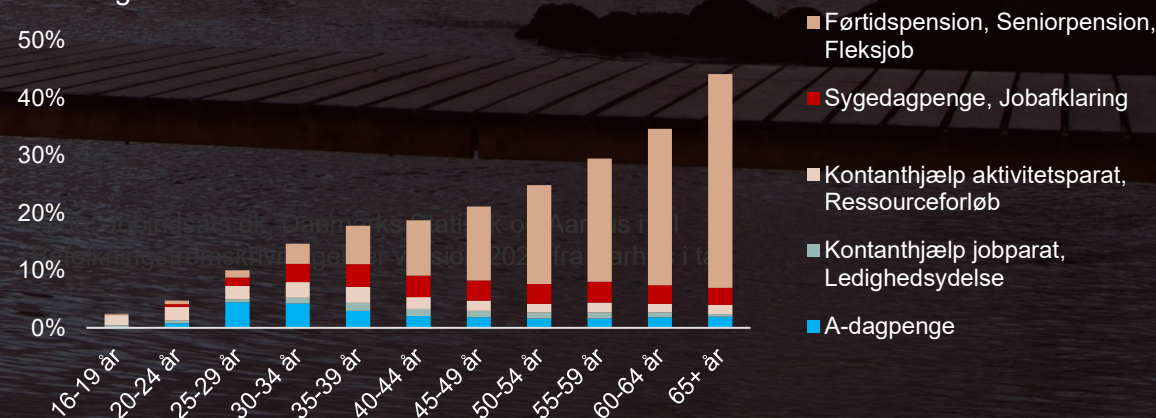
I forbindelse med tilbagetrækningsreformen er det besluttet at hæve pensionsalderen fra 67 år i dag til 68 år i 2030 og 69 år i 2035. Hævningen af pensionsalderen medfører isoleret set **ca. 3.200 flere kommunalt forsørgede** i 2035. Kommunerne bliver samlet set kompenseret for de øgede forsørgelsesudgifter pba. hævingen af pensionsalderen. Aarhus kan dog 'vinde', hvis det lykkes at reducere tilgangen til førtidspension, som er den væsentligste forsørgelsesydelse blandt de ældre aldersgrupper op til pensionsalderen.

DEMOGRAFISK BETINGET FREMSKRIVNING FOR ÆNDRING I ANTAL KOMMUNALT FORSØRGEDE OPDELT PÅ ALDER OG MÅLGRUPPE FRA 2025-2035 (FULDTIDSPERSONER)

Udv. 2025 til 2035

Ydelsesgrad 2025

Tab og gevinst på udgiftsområder

STOR FORSKEL PÅ DEN ØKONOMISKE UDVIKLING PÅ OVERFØRSELSOMRÅDERNE

Set over perioden 2016-2025 har der været store forskelle i de økonomiske resultater på overførselsområdet. Den gennemsnitlige årlige gevinst i perioden har været 6 mio. kr. De forskellige ydelser og områder har bidraget til resultatet på forskellig vis. **Førtidspension** og **seniorpension** er fx områder, der bidrager med store årlige gevinster, bl.a. som følge af aldersfordelingen blandt de erhvervsaktive i Aarhus i forhold til landsgennemsnittet.

Omvendt har især **dagpengeområdet**, men også **kontanthjælp** og **boligstøtte** bidraget med store årlige tab, mens der ikke er en fast tendens i forhold til de øvrige overførselsområder.

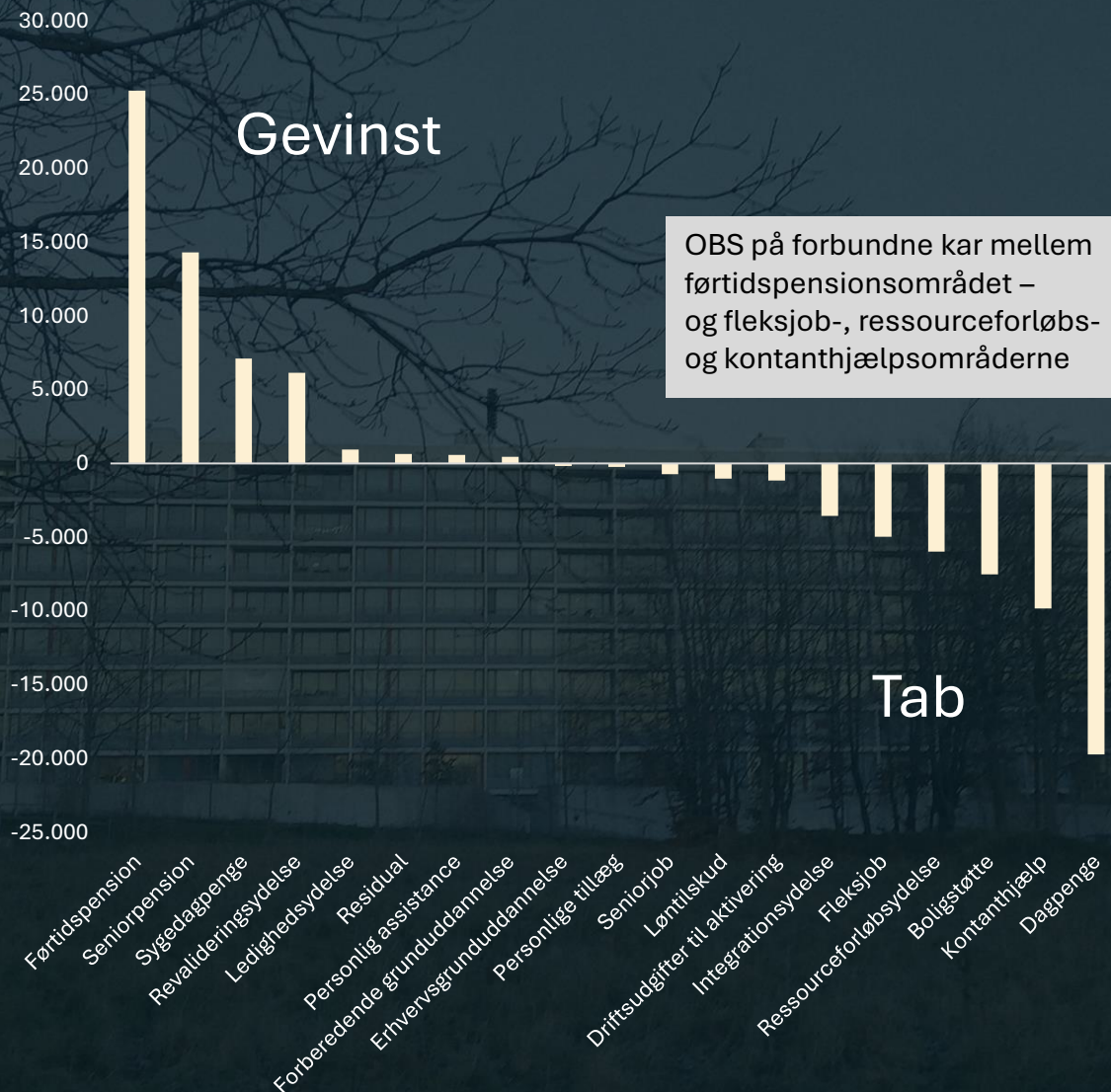
Ses der alene på udgiftsudviklingen i 2024 og 2025, er det især udgifter til dagpenge, ressourceforløbsydelse, boligstøtte samt fleksjobområdet (inkl. ledighedsydelse), der bidrager negativt til den økonomiske udvikling.

I forhold til både ressourceforløbsydelse, fleksjob og ledighedsydelse skal udviklingen her ses i tæt sammenhæng med udviklingen på førtidspensionsområdet. Aarhus har i flere år via bl.a. virksomhedsstrategien bremset tilgangen til førtidspension ved at støtte borgere på kanten af arbejdsmarkedet i fleksjob i stedet for en passiv ydelse. En tilknytning til arbejdsmarkedet via et fleksjob kan have stor betydning for både samfundet og den enkelte borger, som oplever at være en del af et arbejdsfællesskab, samtidig med at virksomhederne får dækket deres arbejdskraftbehov.

Særskilte delanalyser af udfordrede områder

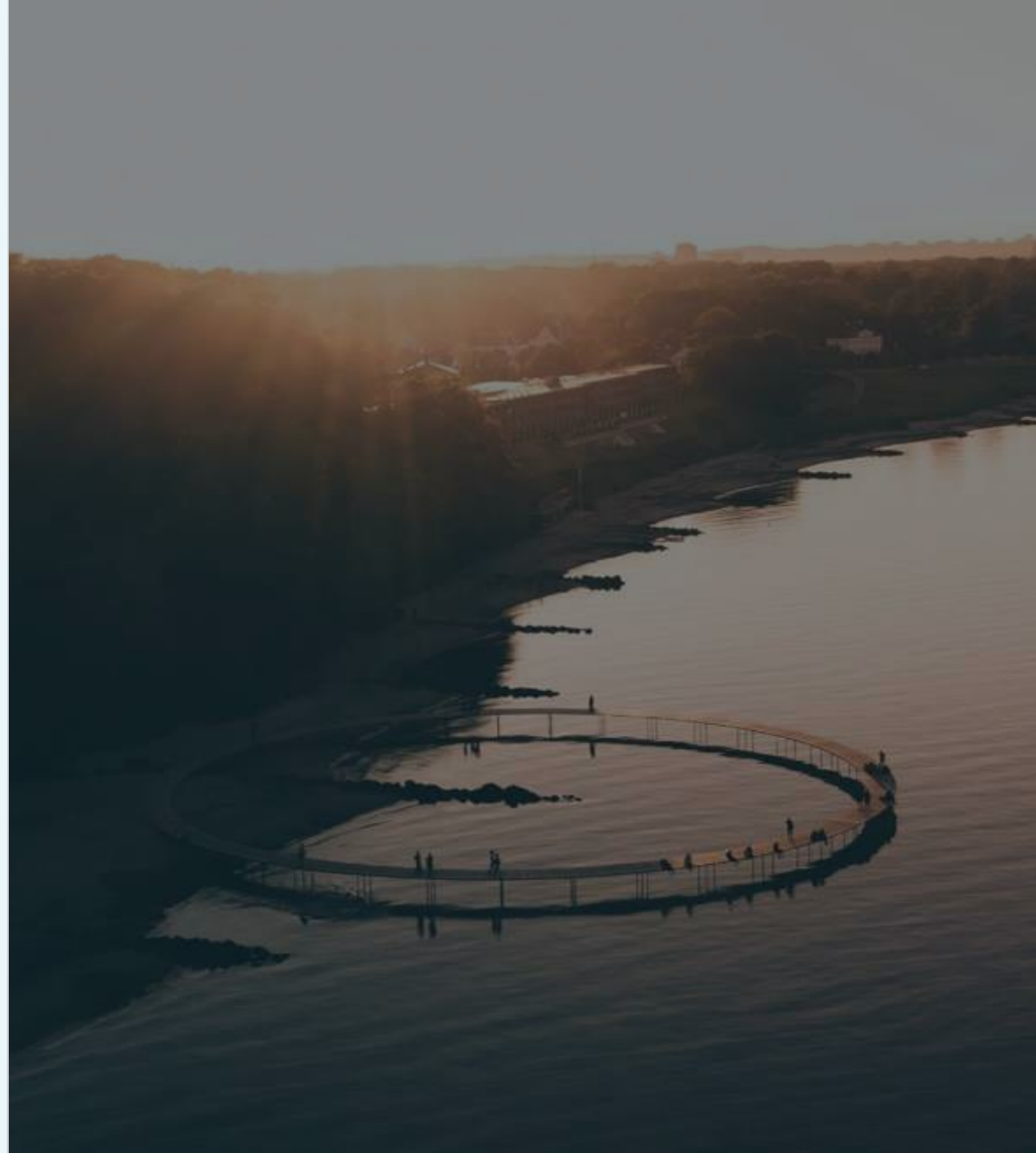
Som følge af dette billede vil der i det følgende afsnit blive set nærmere på de udfordrede områder **dagpenge**, **boligstøtte** samt **fleksjobområdet** med henblik på at forklare udgiftsudviklingen. Hertil kommer et særligt blik på **integrationsborgere**, da dette område er overrepræsenteret på bl.a. førtidspension.

Gnsn. årligt resultat 2016-2025

05 Udvalgte områder

Dagpenge

Forsikrede ledige og befolkningsudviklingen

SÆRLIG DEMOGRAFISK PROFIL

Aarhus har **relativt mange forsikrede ledige** og en stigende andel af udgifterne til de forsikrede på landsplan (7,6 % i 2021 og 8,2 % i 2024 og 8,1 % i 2025).

Aarhus' rolle som uddannelsesby, hvor mange **dimittender** midlertidigt modtager dagpenge, er med til at forklare overledigheden i Aarhus, som er koncentreret til aldersgruppen 25-34 år.

Den unge del af **befolkningen i den erhvervsaktive alder stiger** også relativt mere i Aarhus, hvilket forstærker udviklingen med mange dagpengemodtagere i Aarhus.

EFFEKTEN AF BESKÆFTIGELSESIKTSATSSEN

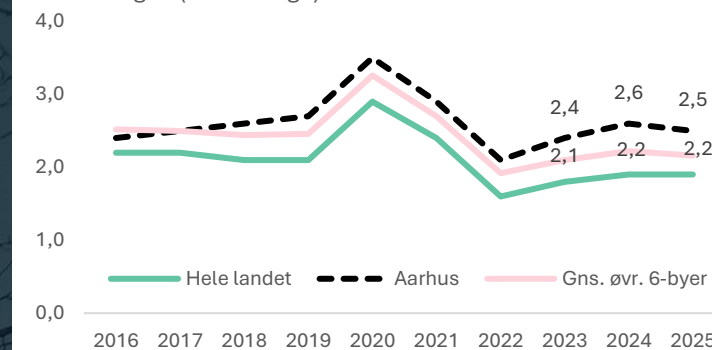
Effekten af indsatsen, målt som afgang fra ledighed for unge dagpengemodtagere, er bedre i Aarhus end gennemsnittet for hele landet og de øvrige 6-byer.

For dagpengemodtagere i aldersgruppen 30 år og ældre er afgang fra ledighed lidt lavere end gennemsnittet for landet som helhed og de øvrige 6-byer. Den relativt lavere afgang fra ledighed for voksne dagpengemodtagere er dermed også en medvirkende forklaring på overledigheden for dagpenge-modtagere i Aarhus. Her vil der muligvis være et investeringspotentiale.

FORSIKREDE LEDIGE

Aarhus ligger højt i andel af dagpengemodtagere i befolkningen sammenholdt med gennemsnittet for de øvrige 6-byer og hele landet.

A-dagpengemodtagere i pct. af befolkningen (16-66-årige)

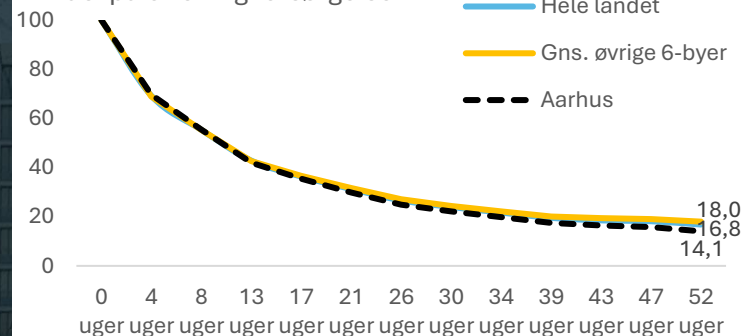
VARIGHED

Især de unge **dagpengemodtagere under 30 år i Aarhus kommer relativt hurtigere i job/uddannelse**. For denne aldersgruppe har Aarhus en bedre afgang end både gennemsnittet for landet som helhed og de øvrige 6-byer fra uge 13.

Modsat har Aarhus en lidt dårligere afgang for dagpengemodtagere i aldersgruppen 30 år og ældre.

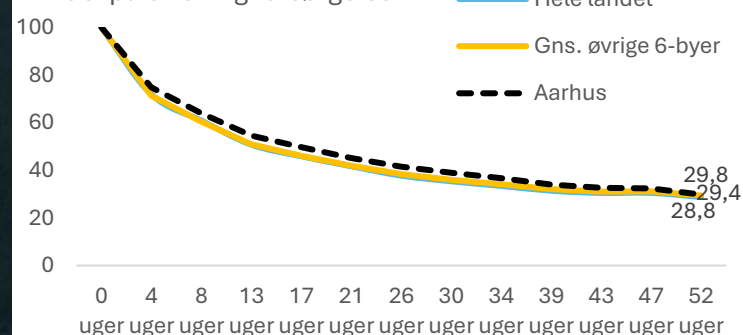
Under 30-årige

Andel på offentlig forsørgelse

30+-årige

Andel på offentlig forsørgelse

Udviklingen i ledigheden for forsikrede ledige er afhængig af konjunktur og sæson

STORE SÆSONUDSVING I AARHUS

I Aarhus er der en stor tilgang af ledige dimittender især i sommerperioden, men også i starten af året. Det betyder, at ledigheden svinger med op til 2 %-point igennem året.

HØJEST LEDIGHED I 2020 UNDER COVID-19-PANDEMIEN

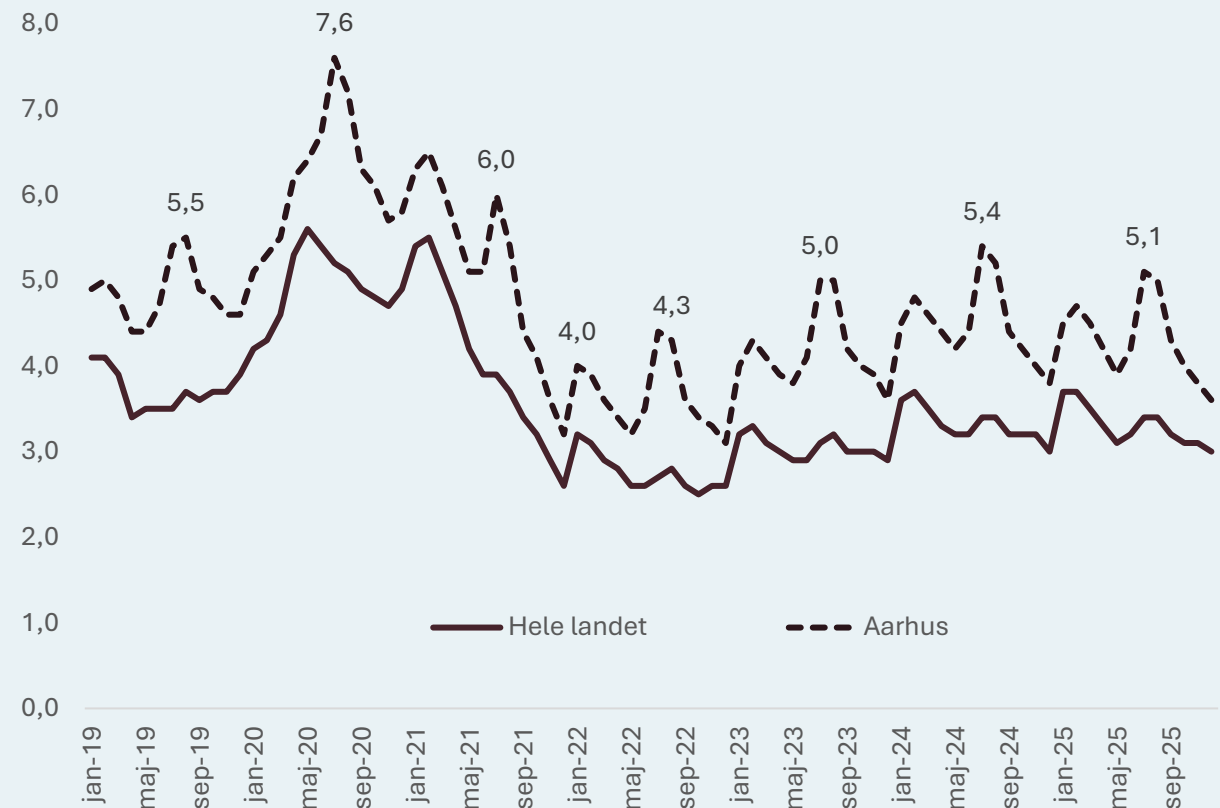
Siden 2019 har ledighedsniveauet varieret markant i Aarhus. Ledigheden toppede i august 2020 med 7,6 % og var lavest godt to år senere, i december 2022, med kun 3,1 %.

FORSKEL HØJEST I JULI

I de seneste år har forskellen mellem Aarhus og landsgennemsnittet været højest i juli måned, hvor ledigheden har været ca. 2 %-point højere end landsgennemsnittet.

Tendensen med størst forskel i ledigheden i juli måned afspejler, at de fleste dimitterer fra uddannelsesinstitutionerne i løbet af juni måned, hvilket giver et stort tryk på forsørgelsesudgifterne. Og omvendt har arbejdsmarkedet sommerferieperiode herefter, hvorfor de fleste ansættelser først sker i august eller september måned.

Ledige i pct. af forsikrede

9.700 dimittendledige i 2025

- dimittenderne udgør knap halvdelen af de ledige i Aarhus

UDVIKLINGEN I DIMITTENDLEDIGE

I 2025 har der været knap 9.700 dimittendledige. De udgør 46,5 % af alle dagpengeledige personer i 2025. Antallet af dimittendledige har været på samme niveau fra 2022-2025, mod ca. 11-12.000 i perioden 2016-2021.

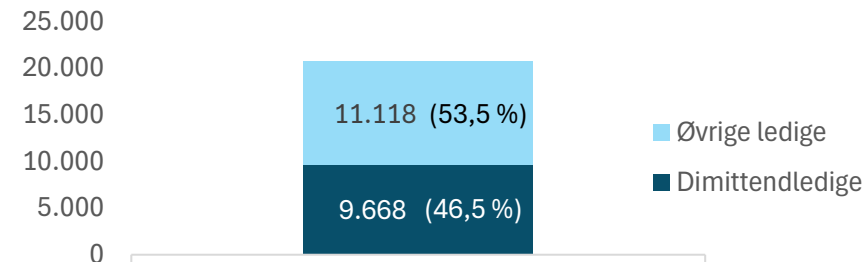
Andelen af dimittendledige har været stabil i de seneste par år, men er faldet markant fra 2017, hvor næsten 6 ud af 10 ledige var dimittender.

I de seneste 10 år har dimittendledige udgjort en større andel af de ledige i Aarhus end i de øvrige store uddannelsesbyer og landet som helhed. Og Aarhus er også den kommune på landsplan med den højeste andel dimittendledige.

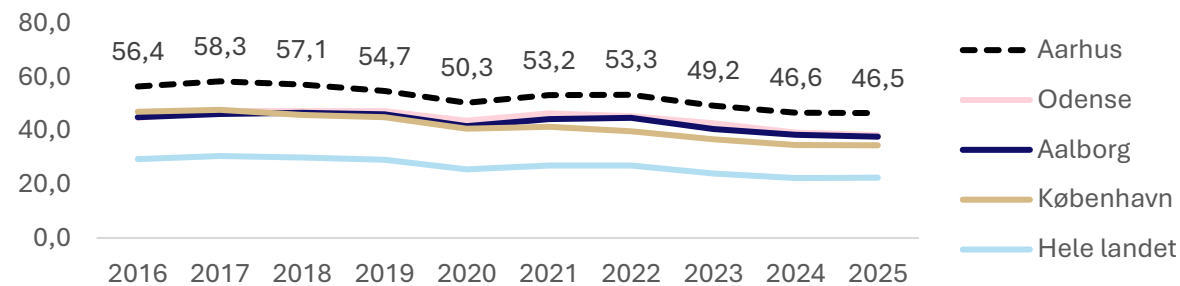
I 2025 udgør de dimittendledige i Aarhus 17,8 % af alle dimittendledige på landsplan. Andelen er løbende steget i de seneste 10 år. For de øvrige ledige har udviklingen været mere stabil, og de øvrige ledige (dvs. de ledige, som ikke er dimittender) udgør i 2025 kun 5,9 % af de øvrige ledige på landsplan.

Dette synliggør derfor, at de ledige dimittender fylder markant i den aarhusianske ledighedsstatistik, men også på landsplan, hvor aarhusianske dimittendledige er overrepræsenteret.

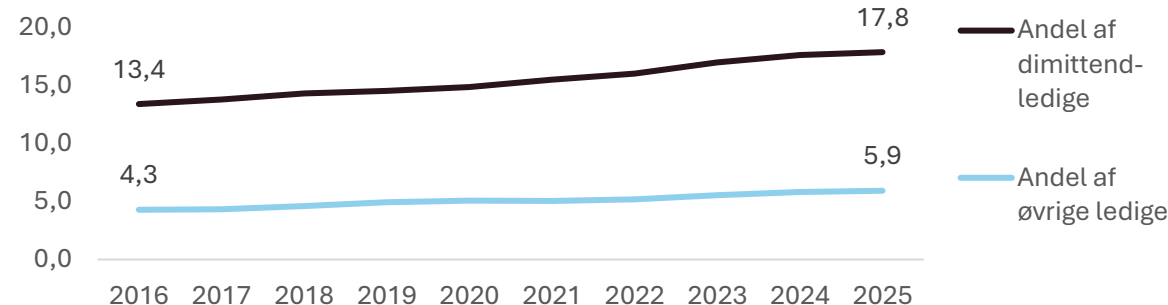
Antal personer berørt af ledighed i 2025

Andel dimittendledige af alle ledige (antal personer)

Aarhus' andel af hele landet

Aarhus uddanner hver femte på landsplan

MANGE BLIVER UDDANNET I AARHUS, OG DET MEDFØRER EN STOR TILGANG AF DIMITTENDLEDIGE

Aarhus er en vigtig uddannelsesby, som leverer ca. 19 % af dem, som fuldfører en erhvervskompetencegivende uddannelse på landsplan. Især for de mellemlange og lange videregående uddannelser (inkl. bachelor og ph.d.-niveau) kommer mange fra Aarhus.

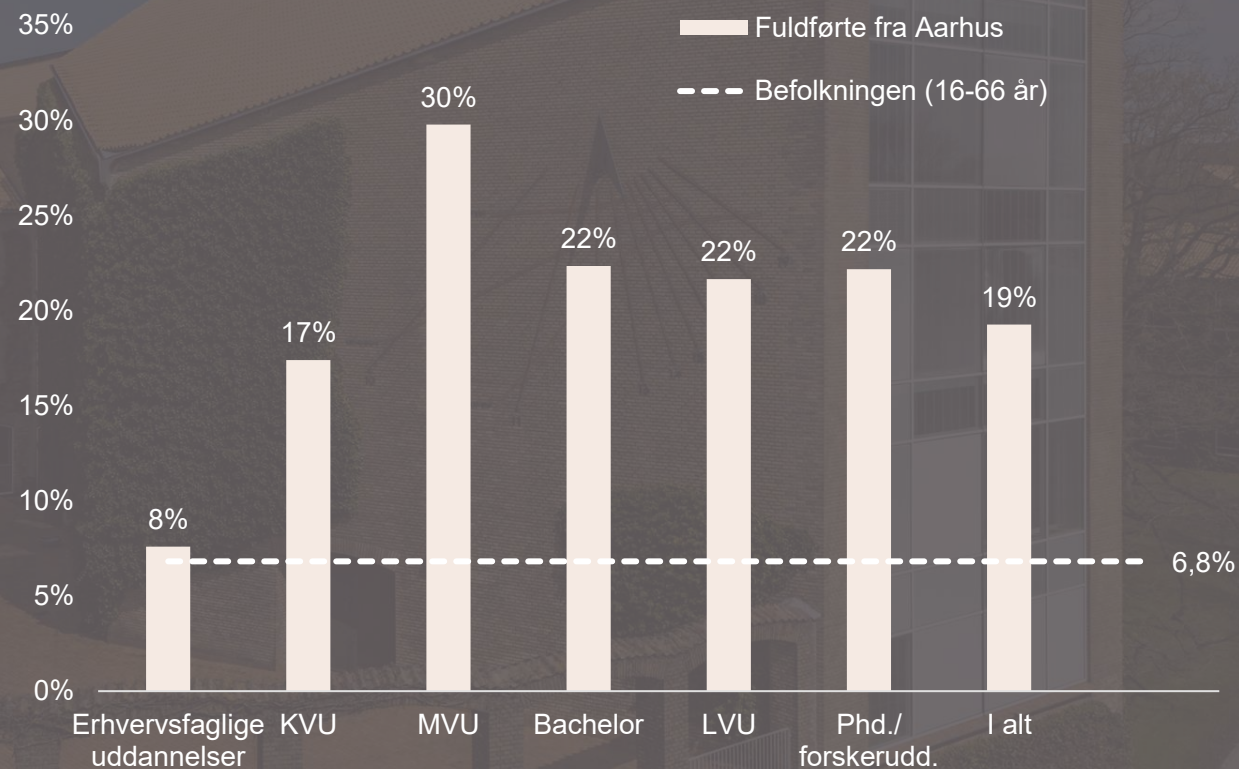
Til sammenligning udgør befolkningen i Aarhus 6,8 % af befolkningen i den erhvervsaktive alder på landsplan (16-66-årige).

Opgørelsen viser således, at der uddannes markant flere end Aarhus' andel af befolkningen på landsplan.

Aarhus' særlige situation som uddannelsesby betyder:

- At Aarhus har en central rolle som leverandør af uddannet arbejdskraft til hele landet. Det gælder især ift. professionsbacheloruddannelser (mellemlange videregående uddannelser) og universitetsuddannelser.
- At mange af de studerende, som dimitterer i Aarhus, må forvente at være geografisk mobile, dvs. må flytte eller pendle efter arbejde til en anden kommune.
- At de mange dimittender i Aarhus sætter pres på beskæftigelsesindsatsen, da mange har en ledighedsperiode, inden de kommer i job.
- At der også er en særlig udfordring i, at der generelt er en stigning i antallet af studerende, som modtager Specialpædagogisk Støtte (SPS). Stigningen i SPS medfører, at flere dimittender har behov for en beskæftigelsesindsats efter uddannelsen for at komme i job.

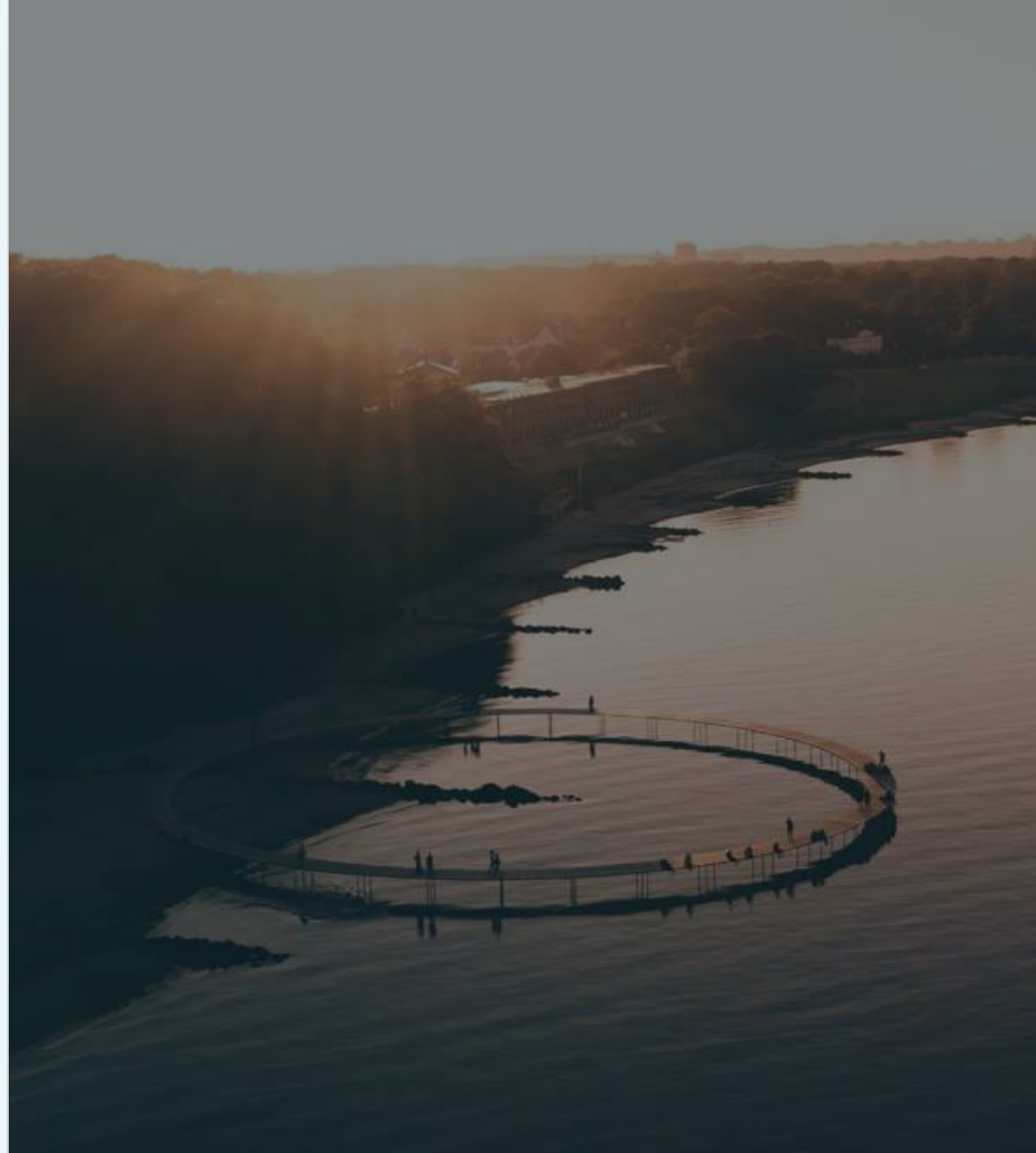
Andel af hele landet (2025)

Kilde: Danmarks Statistik, fuldførte på erhvervskompetencegivende uddannelser i 2025, sammenholdt med befolkningen pr. 1/1 2025

Note: Ph.d./forskeruddannelser er opgjort for fuldførte i 2024.

Boligstøtte

Boligstøtte

TO FORMER FOR BOLIGSTØTTE

Boligstøtte har til formål at give borgere med lav indkomst mulighed for at kunne betale husleje i en passende bolig. Der er to former for boligstøtte:

Boligsikring er den almindelige boligstøtte, som retter sig til borgere i den erhvervsaktive alder, der alene eller sammen med andre bor i en leje- eller andelsbolig. Tilskuddet fra boligsikring, som en borger kan få, er afhængigt af husstandens samlede indkomst, huslejens størrelse, antal børn i boligen samt boligens størrelse.

Boligyldelse er en boligstøtte, som retter sig til folkepensionister og enkelte borgere på førtidspension. Dette tilskud er afhængigt af husstandens samlede indkomst og formue, boligens størrelse og huslejens størrelse. Boligyldelsen pr. borger er ofte højere end boligsikringen pr. borger, men flere og flere pensionister har dog i dag en væsentlig formue og arbejdsmarkedspension, der betyder, at færre pensionister modtager ydelsen end tidligere.

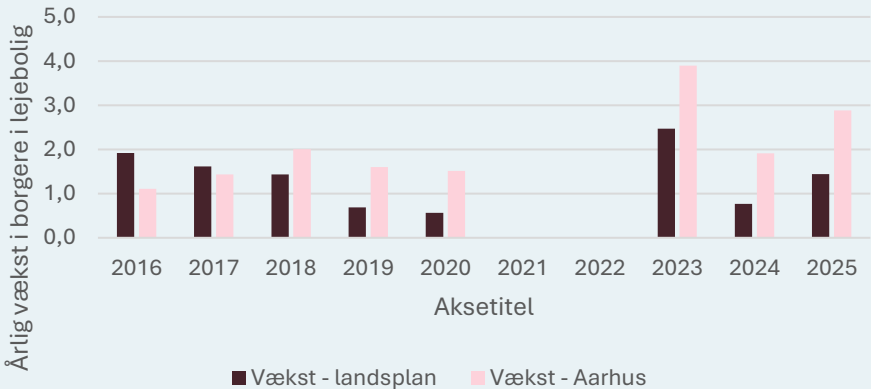
Begge ydelser administreres af Udbetaling Danmark, men finansieres af kommunerne.

KOMMUNERS UDGIFTER TIL BOLIGSTØTTE AFHÆNGER AF FLERE FAKTORER

De kommunale udgifter til boligstøtte afhænger primært af de lovfastsatte **ydelsesniveauer**, af **boligmassen** i de enkelte kommuner samt **borgernes indkomster**. Kommuner med mange (private) udlejningsboliger og borgere med lav indkomst har højere udgifter til boligstøtte end en landsgennemsnitlig kommune.

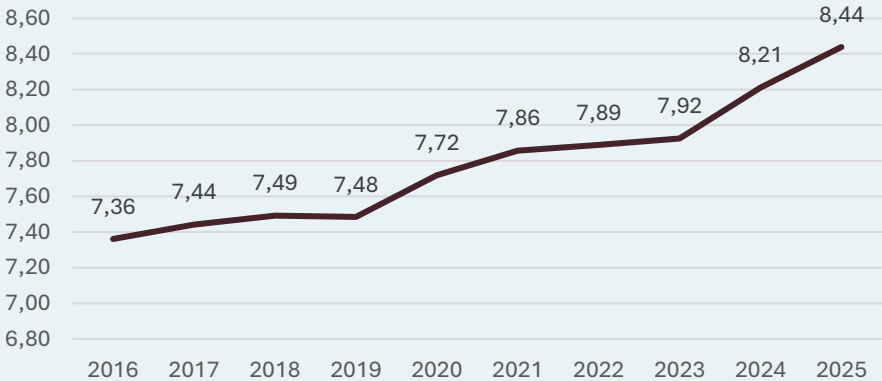
Aarhus har mange udlejningsboliger og mange studerende med lav indkomst og har derfor en højere andel af de samlede udgifter til boligstøtte på landsplan end befolkningsandelen. Samtidig er både udgiftsniveau og andel stigende.

Et stigende antal borgere bor i lejebolig – stigningen er stor i Aarhus

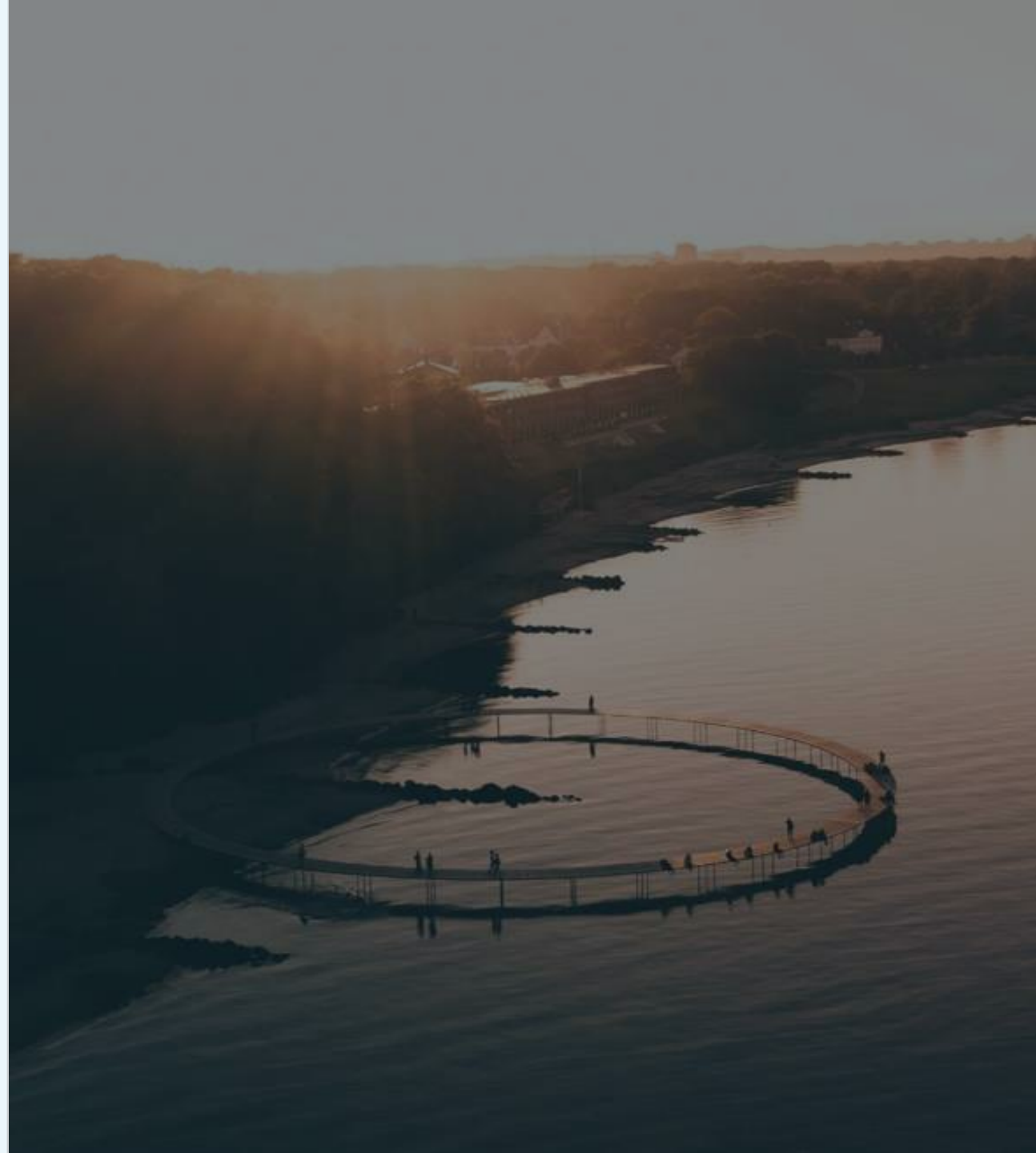

Note: Som følge af fejl i data fra Bygnings- og Boligregistret har Danmarks Statistik ikke tal for 2021 og 2022

Aarhus har en stigende andel af udgifterne til boligstøtte på landsplan

Integrationsområdet

Selvforsørgelsesgrad for borgere med ikke-vestlig baggrund er forbedret, men er fortsat ca. 10 %-point lavere end på landsplan

I 2025 ER 72,3 % AF ALLE BORGERE MED IKKE-VESTLIG BAGGRUND I DEN ERHVERVSAKTIVE ALDER I JOB ELLER UDDANNELSE

Selvforsørgelsesgraden for borgere med ikke-vestlig baggrund er steget til 72,3 % i Aarhus i 2025. Det er en fremgang på 9,9 %-point på 10 år. Fremgangen i Aarhus er næsten på samme niveau som landsgennemsnittet (+10,2 %-point).

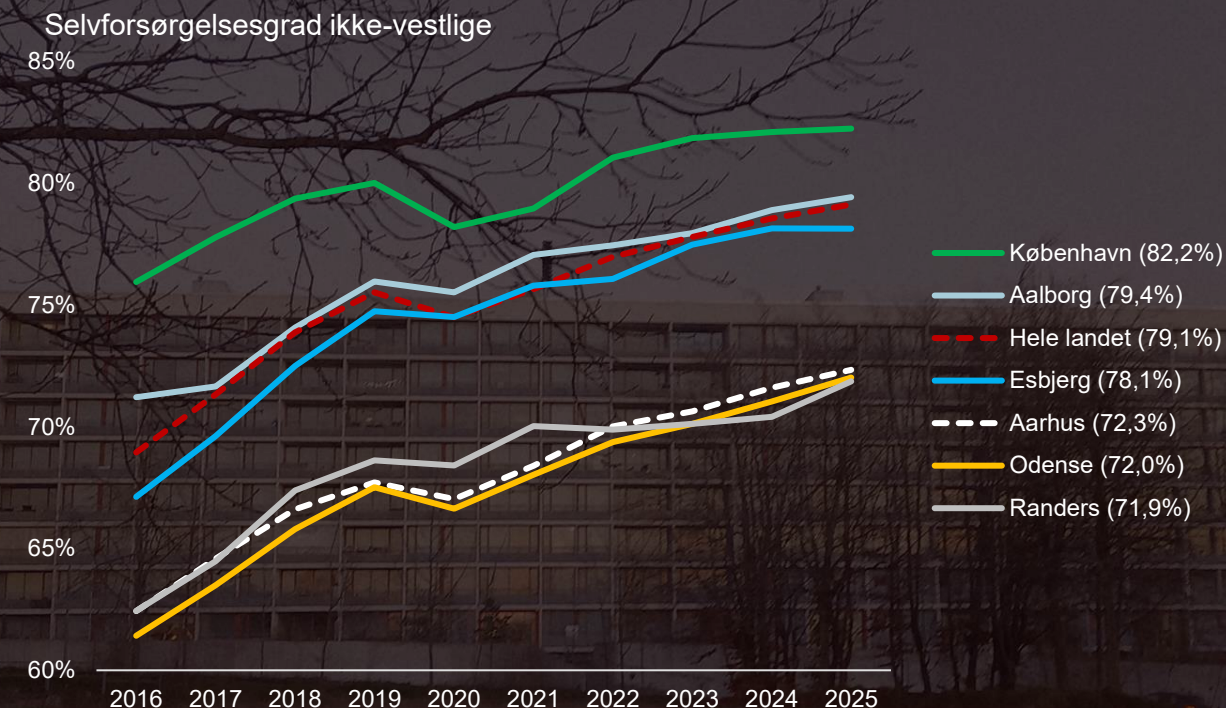
Baggrunden for stigningen er, at ca. 11.300 flere med ikke-vestlig baggrund er kommet i job eller uddannelse på ti år, og samtidig er antallet på kommunal forsørgelse kun steget med ca. 600 personer. I perioden er befolkningen i den erhvervsaktive alder for gruppen med ikke-vestlig baggrund steget med ca. 11.900 personer.

Andelen i Aarhus er 6,8 %-point lavere end på landsplan og 9,9 %-point lavere end i København, som har den højeste selvforsørgelsesgrad.

Der er flere årsager til forskellen mellem København og de øvrige kommuner. Bl.a. er København blevet tildelt færre flygtninge og familiesammenførte til flygtninge end Aarhus. Aktuelt bor der ca. 3.600 voksne flygtninge/familiesammenførte i Aarhus mod kun ca. 2.500 i København.

Mange af de flygtninge, som bor i København, er også flyttet til kommunen pga. job. Og København har et bredere arbejdsmarked med mange jobs inden for serviceerhverv, hvor der er andre sprogkrav. Boligsituationen i København kan også være med til at forklare forskellen, da der generelt ses en lavere selvforsørgelsesgrad i mange af de andre kommuner i Storkøbenhavn, hvor der er billigere boliger.

UDVIKLINGEN I SELVFORSØRGELSESGRAD FOR BORGERE MED IKKE-VESTLIG BAGGRUND FRA 2016-2025 (ANDEL I 2025 FREMGÅR I PARENTES EFTER OMRÅDENAVNET I FIGUREN)

Kilde: Aarhus i Tal

Både indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande er overrepræsenterede på offentlig forsørgelse

HØJ ANDEL PÅ KOMMUNAL FORSØRGELSE FOR INDVANDRERE OG EFTERKOMMERE FRA IKKE-VESTLIGE LANDE I AARHUS

Ydelsesgraden i Aarhus er samlet set højere end i de øvrige 6-byer og landet som helhed for både indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande.

Forskellen i ydelsesgraden ift. gennemsnittet for de øvrige 6-byer svarer til knap 2.800 helårspersoner på kommunal forsørgelse.

Hvis ydelsesgraden var på niveau med gennemsnittet for de øvrige 6-byer, ville der være ca. 2.200 færre indvandrere og 600 færre efterkommere fra ikke-vestlige lande på kommunal forsørgelse i Aarhus.

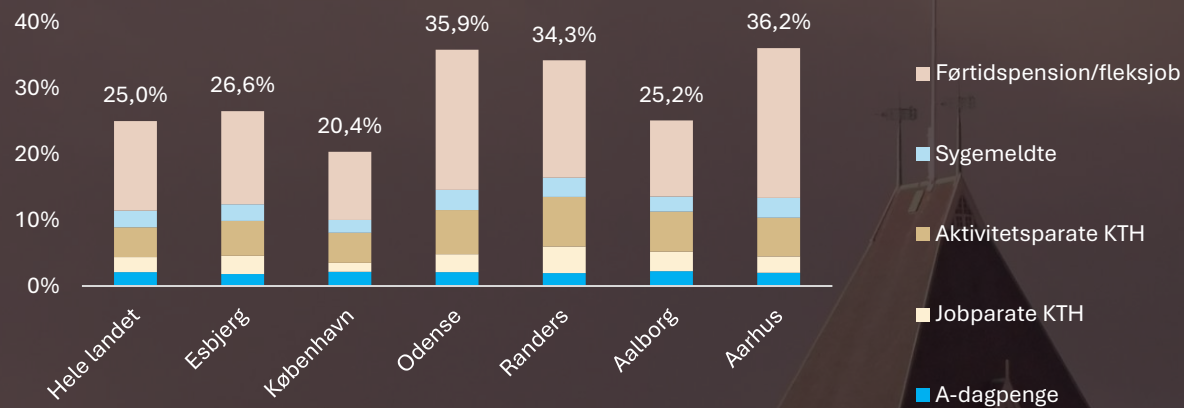
For begge herkomstgrupper er niveauet for førtidspension/fleksjob og sygemeldte generelt højt i Aarhus.

For indvandrerne hænger det høje niveau for førtidspension bl.a. sammen med en historisk høj tilgang til førtidspension for gruppen i perioden 2007-2012, hvor ca. 1/3-del af tilgangen til førtidspension i Aarhus var blandt indvandrere fra ikke-vestlige lande, mens andelen var markant lavere på landsplan.

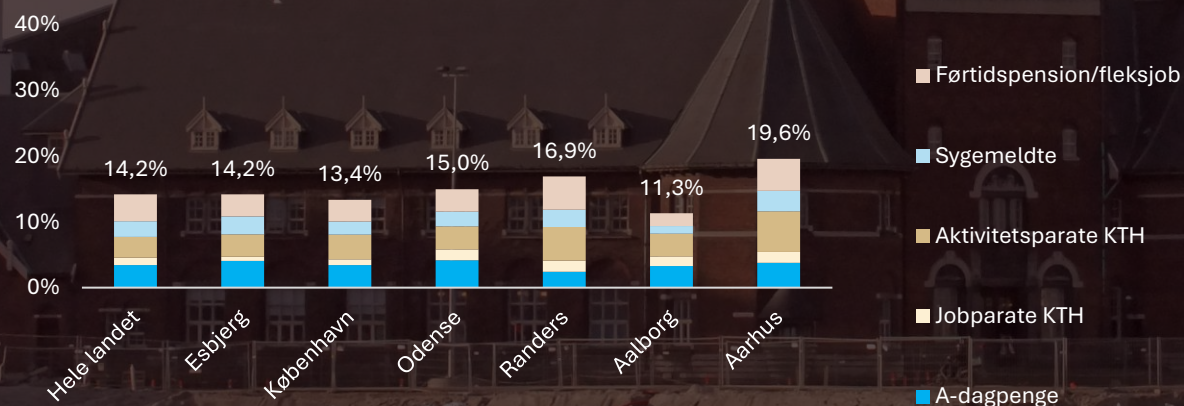
For efterkommere er niveauet også højt for aktivitetsparate i Aarhus. Efterkommernes høje ydelsesgrad kan have sammenhæng med, at en markant lavere andel har en erhvervskompetencegivende uddannelse. Fx har kun 2/3-del af de 30-39-årige efterkommere fra ikke-vestlige lande en erhvervskompetencegivende uddannelse i Aarhus, mens det gælder 88 % af den tilsvarende aldersgruppe med dansk oprindelse. I Aarhus er der også en høj andel af efterkommere, som ikke er i gang med en uddannelse 15 mdr. efter afgang fra grundskolen. Andelen er på hele 21 % for mandlige efterkommere og 8 % for kvindelige efterkommere (2023-årgangen).

ANDEL KOMMUNALT FORSØRGEDE I BEFOLKNINGEN I DEN ERHVERVS-AKTIVE ALDER (YDELSESGRAD) FOR INDVANDRERE OG EFTERKOMMERE FRA IKKE-VESTLIGE LANDE I 2025

Ydelsesgrad for indvandrere fra ikke-vestlige lande

Ydelsesgrad for efterkommere fra ikke-vestlige lande

Kilde: Egne beregninger pba. Jobindsats.dk og Danmarks Statistik

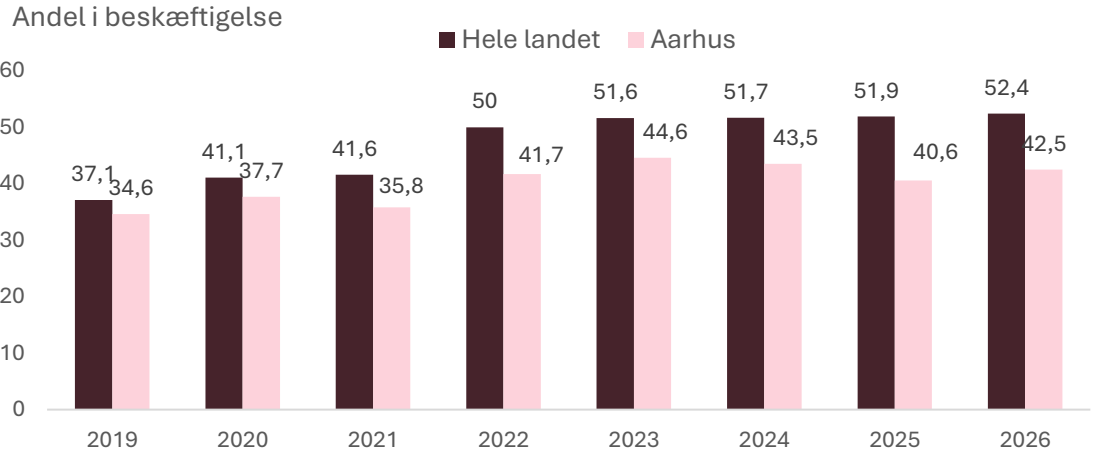
Flygtninges beskæftigelse

FLYGTNINGE HAR GENERELT LAVERE BESKÆFTIGELSE I AARHUS – DOG IKKE DE UKRAINSKE FLYGTNINGE

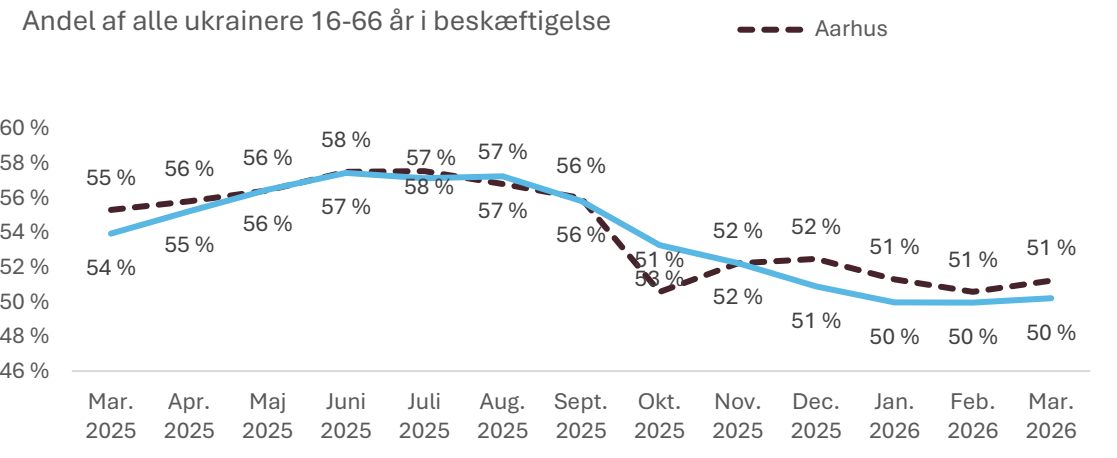
Andelen af flygtninge og familiesammenførte (ankommet til Danmark fra 2004) med beskæftigelse er steget markant fra 2019, men er bremset lidt op fra 2023. Der ses endvidere, at andelen med beskæftigelse i Aarhus er lavere end landsgennemsnittet.

Andelen af ukrainske flygtninge i beskæftigelse i Aarhus følger generelt landsgennemsnittet. I de seneste fire måneder er beskæftigelsen dog lidt højere i Aarhus efter et dyk i efteråret, hvor der ankom mange nye ukrainske flygtninge.

ANDEL FLYGTNINGE OG FAMILIESAMMENFØRTE TIL FLYGTNINGE (EKSKL. UKRAINERE) I BESKÆFTIGELSE I FEBRUAR MÅNED I DET ENKELTE ÅR

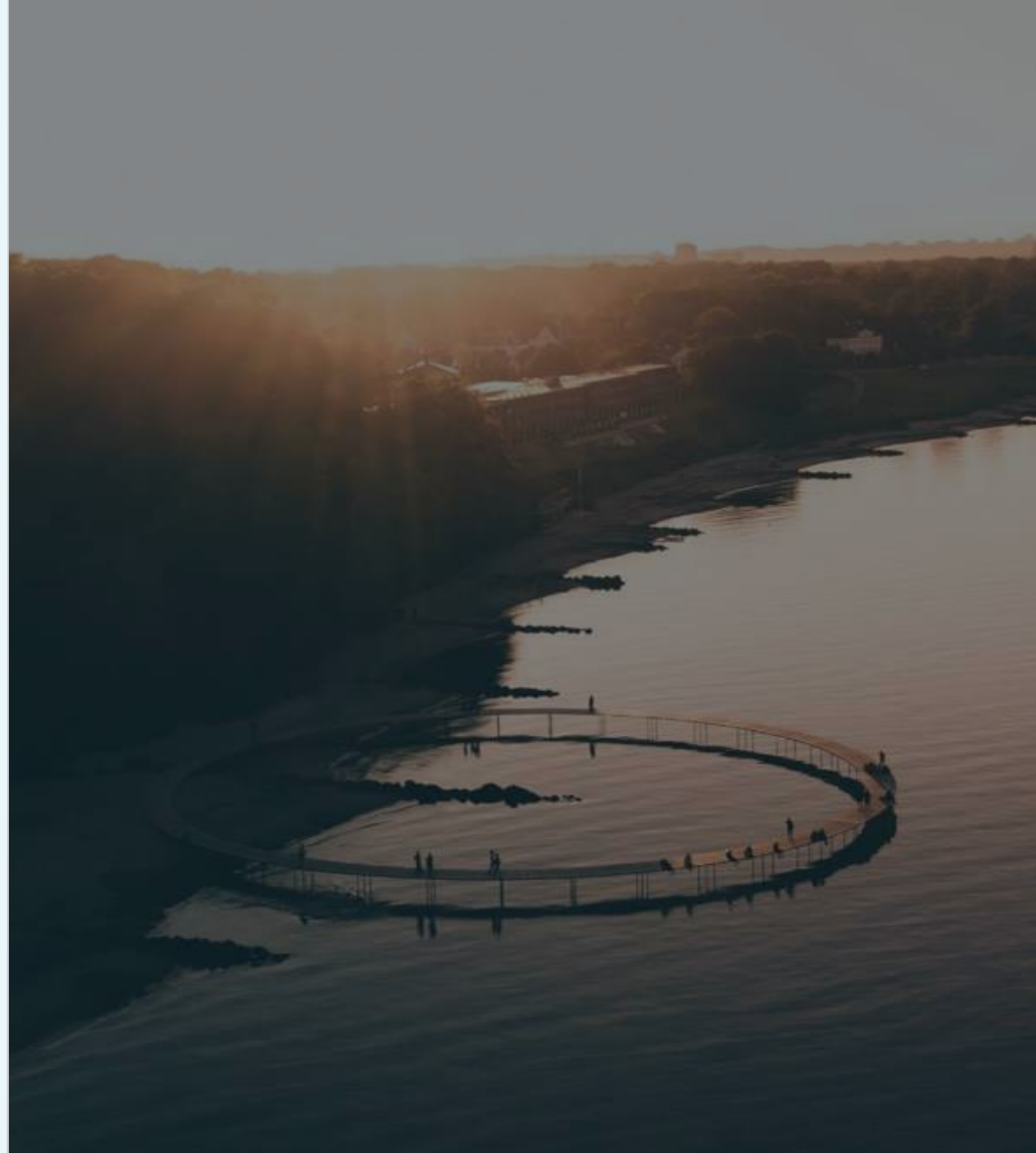

ANDEL AF UKRAINSKE FLYGTNINGE UNDER SÆRLOVEN, SOM ER I BESKÆFTIGELSE

Kilde: Jobindsats.dk

Fleksjob og ledighedsydelse

Flere fleksjobvisiterede i Aarhus

ANDELEN PÅ PERMANENT OFFENTLIG FORSØRGELSE ER VOKSET MINDRE I AARHUS I DE SENESTE 10 ÅR

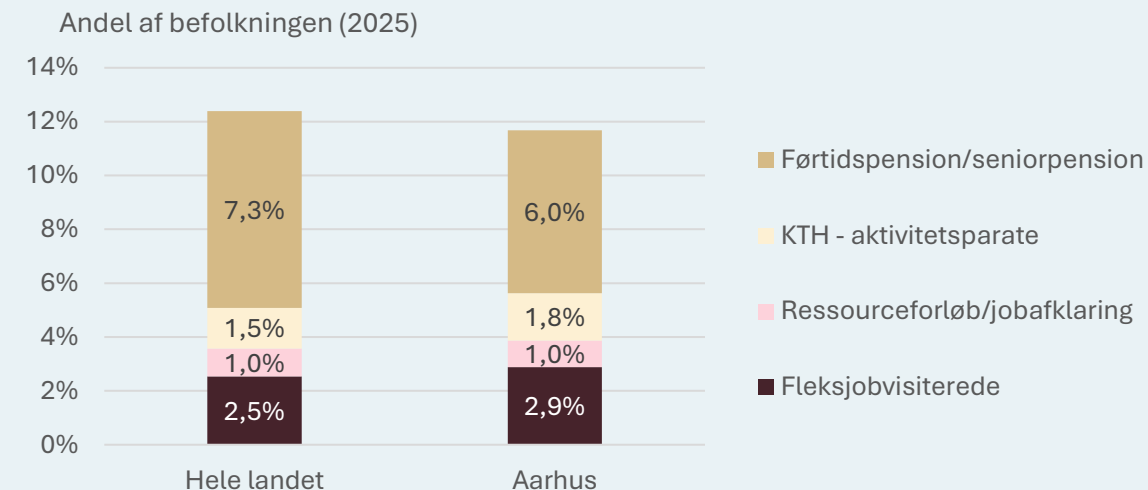
I 2025 udgør de fleksjobvisiterede 2,9 % af befolkningen (16-66-årige) i Aarhus. Andelen er 0,4 %-point højere end på landsplan. I gruppen af fleksjobvisiterede indgår borgere ansat i et fleksjob, eller som er på ledighedsydelse (dvs. er ledige ift. et fleksjob).

Derudover er der færre på førtidspension/seniorpension i Aarhus end på landsplan. Andelen af borgere i andre målgrupper, hvor der er mange på kanten af arbejdsmarkedet, er samlet set lidt højere i Aarhus end på landsplan (herunder indgår aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere og borgere i ressourceforløb eller jobafklaringsforløb).

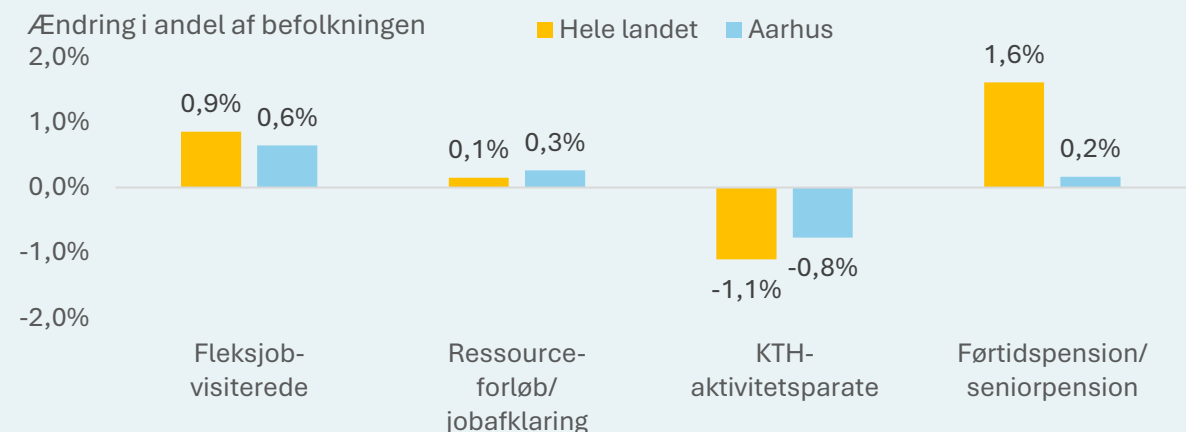
I de seneste 10 år er andelen af fleksjobvisiterede vokset lidt mindre i Aarhus end på landsplan – og samtidig er andelen af førtidspensionister vokset markant mindre end på landsplan.

Niveauet for de forskellige ydelsesgrupper og udviklingen i de seneste 10 år indikerer, at Aarhus har haft en mere aktiv strategi for beskæftigelsesindsatsen, som har medført, at tilgangen til førtidspension er bremsset. Samtidig ses, at en større andel af borgerne i Aarhus får en aktiv beskæftigelsesindsats eller er kommet i et fleksjob. På landsplan ses den modsatte udvikling, hvor flere borgere er kommet på permanent offentlig forsørgelse og relativt færre får en aktiv indsats.

ANDEL AF BEFOLKNINGEN (16-66 ÅR), SOM ER FLEKSJOBVISITEREDE, PÅ FØRTIDSPENSION ELLER I ANDRE MÅLGRUPPER PÅ KANTEN AF ARBEJDSMARKEDET

ÆNDRING I ANDEL FLEKSJOBVISITEREDE, PÅ FØRTIDSPENSION ELLER I ANDRE MÅLGRUPPER PÅ KANTEN FRA 2016-2025

Kilde: Egne beregninger pba. Jobindsats.dk og Danmarks Statistik

06 Fremtidig styring

Dette afsnit beskriver årshjulet for overførselsområdet, herunder den hidtidige budgettering af området sammenholdt med de faktiske årlige resultater.

Med udgangspunkt heri beskrives et forslag til, hvordan området kan budgetteres fremover – med henblik på at få større sammenhæng mellem de budgetterede og realiserede resultater på området.

Endelig fremgår en oversigt over forslag til nye investeringsmodeller, som med udgangspunkt i bl.a. de udfordrede områder i analysen eller overvejelser om uhensigtsmæssige konsekvenser af beskæftigelsesreformen kan igangsættes i budget 2027, hvis byrådet måtte ønske det.

Dette afsnit giver et bud på målgrupper, hvor der fremadrettet må forventes et investeringspotentiale på baggrund af den observerede udvikling i målgrupperne de seneste år og den forventede fremtidige udvikling givet rammevilkårene.

Årshjulet for overførselsudgifterne

Budgetlægning og opgørelse af resultater

Forskel mellem resultater og hidtidig budgetteringspraksis

BUDGETTERING I BALANCE – DOG MED GEVINST FRA INVESTERINGSMODELLER

I magistratens budgetforslag budgetlægges kommunens indtægter, herunder bl.a. forudsætningen om finansiering af overførselsområdet. Udgangspunktet er, at *væksten* fra seneste regnskab til kommende budgetår i kommunens overførselsudgifter og væksten i kommunens finansiering (jf. økonomiaftalen) hertil balanceres, så indtægter og udgifter 'går i nul'.

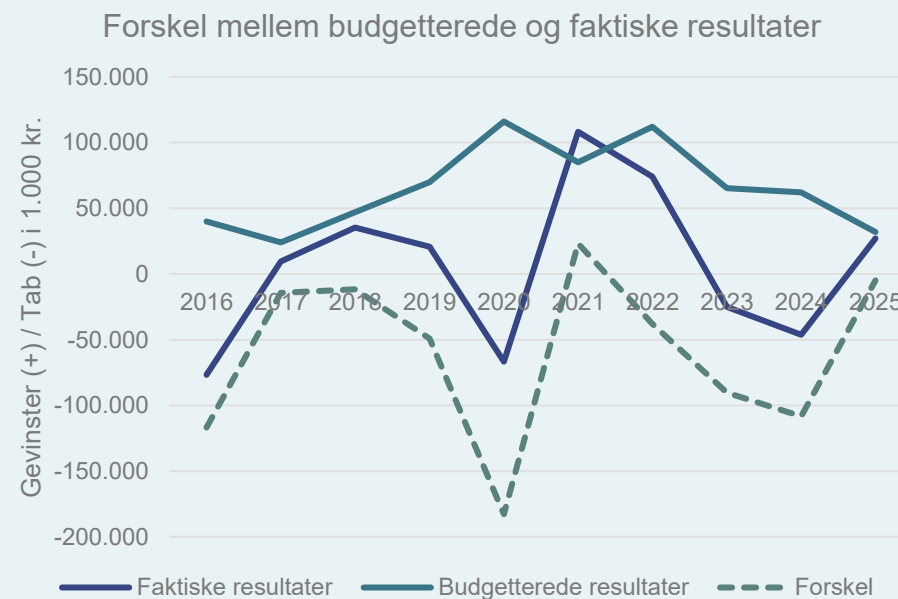
Hertil foretages dog en korrektion, idet effekten af igangværende og nye investeringsmodeller indarbejdes med en gevinst, som bidrager til at øge det økonomiske råderum i budgettet. Konkret udgør den budgetterede gevinst summen af de forudsatte besparelser på overførselsområdet.

BUDGETTERING AF OVERFØRSLERNE ER FOR POSITIV

Budgetteringen har medført, at der i løbet af de sidste ti år har været budgetteret med en gennemsnitlig årlig gevinst på overførselsområdet på 65 mio. kr. Der har været store variationer mellem årene. Med opstramningen i den seneste udgave af økonomisk politik kan der maksimalt igangsættes investeringsmodeller for 50 mio. kr., som dermed også er grænsen for den gevinst, der maksimalt kan indarbejdes i budgettet.

Den faktiske udgiftsudvikling og de faktiske resultater på overførselsområdet har ikke været helt så positive som budgetteret. De gennemsnitlige årlige resultater over de sidste ti år har været en gevinst på 6 mio. kr., hvilket svarer til, at området har været budgetteret gennemsnitligt 59 mio. kr. for positivt hvert år siden 2016. Dette resultat har derved bidraget negativt i kommunens årlige regnskaber.

Enkelte år – bl.a. i 2017, 2018 og 2025 – har der været relativt lille forskel mellem budgetterede og faktiske resultater, og i 2021 har det faktiske resultat være højere end det budgetterede. Men alle øvrige år har forskellen været massiv.

Forslag til ny budgettering af indtægterne fremadrettet

UDGANGSPUNKT FOR BUDGETLÆGNING SKAL VÆRE TAB PÅ 20 MIO. KR.

Analysen viser et behov for at justere i, hvordan overførselsområdet indregnes i forudsætningerne om de kommunale indtægter, da det har vist sig for positivt.

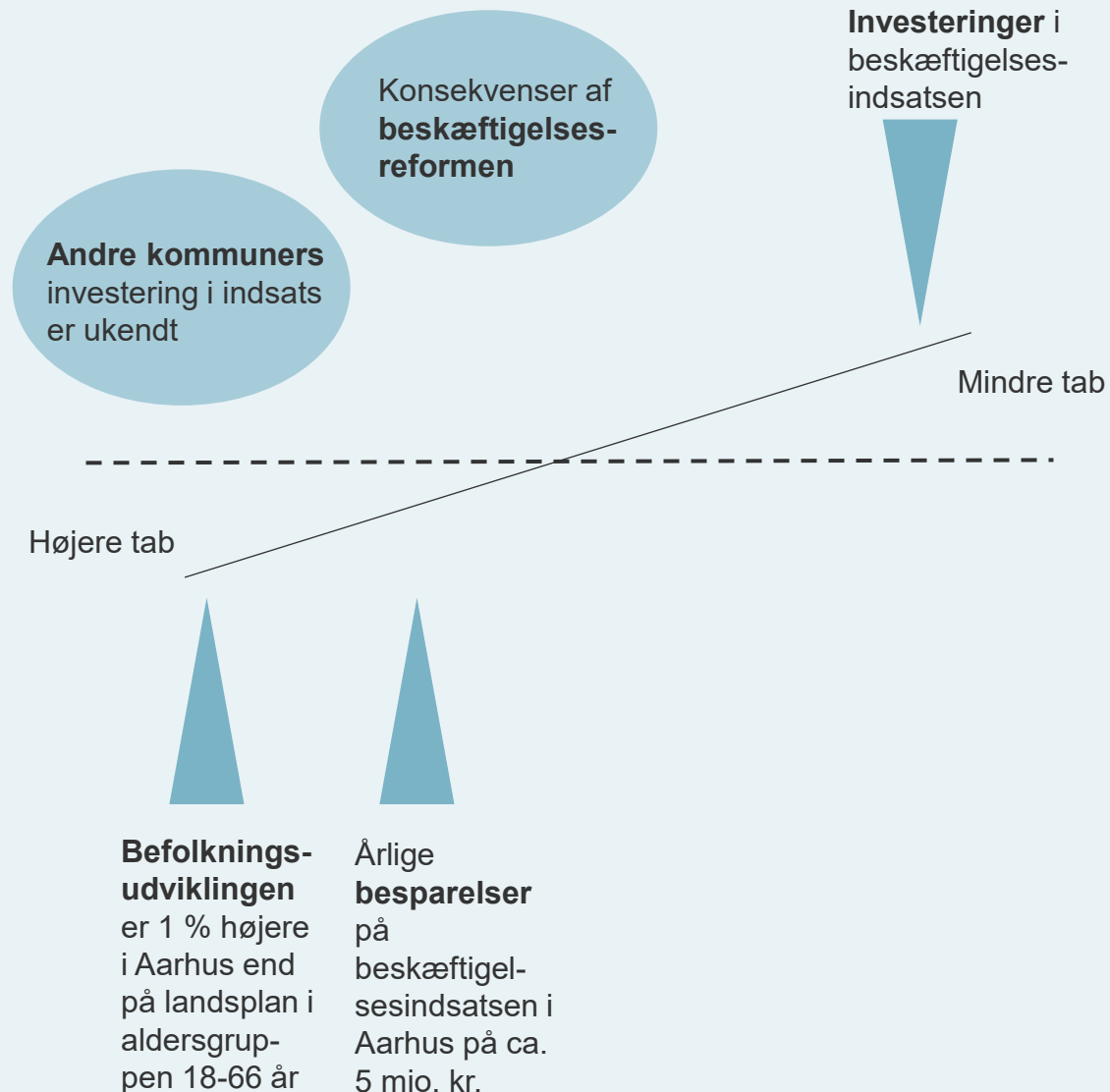
Med udgangspunkt i den realiserede gennemsnitlige gevinst over den seneste 10-årige periode på 6 mio. kr. og de bagvedliggende faktorer, der har påvirket dette resultat, foreslås det, at **udgangspunktet for budgetlægningen af overførselsområdet ændres til et tab på 20 mio. kr. om året frem for forudsætning om balance.** Som hidtil vil det budgetterede tab mindskes svarende til omfanget af investeringen, hvis byrådet i budgetlægningen vælger at igangsætte investeringsmodeller på området. Investeringer på mere end 20 mio. kr. om året vil bidrage til at skabe et økonomisk råderum i budgettet.

FORUDSÆTNINGERNE FOR FORSLAGET

Forslaget om budgettering af tab på 20 mio. kr. om året følger af, at der i den realiserede gennemsnitlige gevinst på 6 mio. kr. indgår gennemsnitlige årlige investeringer i beskæftigelsesindsatsen på ca. 40 mio. kr., der har bidraget positivt til resultatet, samt en årlig reduktion i beskæftigelsesindsatsen på ca. 5 mio. kr. via fællesbidrag m.v., der alt andet lige antages at have bidraget negativt. I resultatet indgår desuden, at Aarhus har en mervækst i den erhvervsaktive alder (18-66 år) på ca. 1 %-point årligt i forhold til landsplan.

Med forslaget om fremover at budgettere med et tab på 20 mio. kr. om året bør der være taget højde for disse faktorer. Politiske beslutninger om merinvesteringer på området vil justere på udgangspunktet i retning af et mindre tab.

I dette er der *ikke* taget højde for konjunkturudviklingen, som over tid ikke påvirker resultaterne på overførselsområdet. Herudover er der ikke taget højde for udviklingen i andre kommuners indsats (jf. 'konkurrencen' mellem kommunerne) samt eventuelle konsekvenser på effekten af beskæftigelsesindsatsen fra beskæftigelsesreformen. Det bør derfor følges fremover.

Forslag til nye investeringsmodeller

RAMMERNE KRÆVER EN OFFENSIV BESKÆFTIGELSESINDSATS

Analysen har beskrevet, at Aarhus har en andel af borgere på offentlig forsørgelse, som svarer til det forventede niveau ud fra kommunens rammevilkår. Samtidig er udgifterne til beskæftigelsesindsatsen som for en gennemsnitlig kommune.

Som følge af, at beskæftigelsesindsatsen i Aarhus er et decentraliseret område, foretages der løbende effektiviseringer og besparelser på området. Det er vigtigt, at der samtidig er en offensiv tilgang til beskæftigelsesindsatsen, da den statslige styring af det samlede overførselsområde betyder, at kommunen får et økonomisk tab, hvis udgiftsudviklingen på området er dårligere end landsgennemsnittet.

NYE INVESTERINGSMODELLER KAN ADRESSERE UDFORDREDE OMRÅDER

Analysen har beskrevet den samlede økonomi på overførselsområdet og har også vist, hvor Aarhus Kommune har en bedre eller dårligere udgiftsudvikling end en gennemsnitskommune. En dårligere udgiftsudvikling giver økonomiske tab i kommunen, og her er særligt **dagpengeområdet** (og dimittender) et fokusområde. Samtidig er der med udgangspunkt i beskæftigelsesreformen en særlig opmærksomhed på, hvordan udgifterne til **sygemeldte** og **aktivitetsparate** borgere fremover vil udvikle sig.

Et løbende fokus i beskæftigelsesindsatsen i Aarhus har i en årrække været at styrke fleksjobindsatsen for at forhindre førtidspensionering af borgere, som kunne være undgået.

Med udgangspunkt heri er der forslag til nye investeringsmodeller, som kan sættes i gang i budget 2027, hvis der er et politisk ønske herom. De foreslåede modeller adresserer i særlig grad ovenstående udgiftsområder. Modellerne er beskrevet nærmere i **bilag 1**.

MÅLGRUPPE	ÅRLIG INVESTERING	ÅRLIG GNSN. BESPARELSE	ÅRLIG GNSN. GEVINST
Aktivitetsparate borgere i øvebaner	8	10	2
Fleksjobvisiterede	5,6	6	0,4
Forsikrede ledige med særlige udfordringer	5,5	6,1	0,6
Aktivitetsparate borgere over 30 år	5	5,1	0,1
Sygemeldte borgere i job	8	8,6	0,6
I alt	32	35,8	3,8

Investeringsmodellerne finansieres forlods af sparede udgifter til forsørgelse og er derfor finansieringsmæssigt neutrale, men der er brug for ledig serviceramme for at kunne sætte dem i gang. Forslagene til investeringsmodeller koster samlet set 32 mio. kr. i serviceramme, men kan skaleres efter behov og ambitioner.

Samlet set forventes de at bidrage med 142 færre borgere på offentlig forsørgelse i 2027 og 268 færre årligt i 2028 og frem.

Bilag 1 - Oversigt over investeringsområder til budget 2027

SOCIALE FORHOLD
OG BESKÆFTIGELSE
Aarhus Kommune

Oversigt over nye investeringsområder

Aktivitetsparate borgere i øvebaner

Øvebanekonceptet henvender sig til borgere med behov for ekstra støtte, herunder aktivitetsparate unge m.fl. Indsatsen er et jobtræningsforløb, hvor borgeren løser opgaver på øvebaner på en konkret virksomhed sammen med en fast tilknyttet virksomhedskonsulent.

Årlig investering: 8 mio. kr.
Færre på off. forsørg.: 42 pers.
Færre på førtidspension: 70 pers.

Fleksjobvisiterede med ledighed

Der foreslås to investeringsmodeller på fleksjobområdet. Én investeringsmodel, som fokuserer på fastholdelse og progression i nuværende fleksjob, og en anden model, der hjælper fleksjobvisiterede borgere med længerevarende ledighed med at komme i fleksjob.

Årlig investering: 5,6 mio. kr.
Færre på off. forsørg.: 48 pers.
Færre på førtidspension: 30 pers.

Forsikrede ledige m. særlige udfordringer

Antallet af neurodivergente forsikrede ledige er stigende. Der foreslås en investering i en målrettet indsats bestående af bl.a. en udvidet prædimittendindsats, mentorforløb mv. Samtidig foreslås en indsats for forsikrede ledige i alderen 40-49 år, da netop denne gruppe har relativ høj ledighed.

Årlig investering: 5,5 mio. kr.
Færre på off. forsørg.: 42 pers.

Aktivitetsparate borgere over 30 år

Med inspiration fra ungeindsatsen "Ung I Fokus" foreslås en investeringsmodel, hvor der afsættes midler til, at borgeren får én kontakt i kommunen. Således varetager medarbejderne både rollen som jobkonsulent, virksomhedskonsulent og mentor, og de får en lavere sagsstamme.

Årlig investering: 5 mio. kr.
Færre på off. forsørg.: 50 pers.

Sygemeldte borgere i job

På sygedagpengeområdet foreslås en række indsatser. En tidlig indsats målrettet sygemeldte med begyndende varige helbredsudfordringer, en anden indsats målrettet offentlige ansatte, samt en indsats, hvor virksomheder får tilbudt faglig sparring om jobfastholdelse, tilbagekomst mv.

Årlig investering: 8 mio. kr.
Færre på off. forsørg.: 85 pers.

Forslag 1: Aktivitetsparate borgere i øvebaner

Ikke alle borgere i Aarhus Kommune er i stand til selvstændigt at varetage et job, gennemføre en virksomhedspraktik mv. Investeringsmodellen ”Øvebaner” er for borgere længere væk fra arbejdsmarkedet med behov for støtte, herunder aktivitetsparate unge, borgere på integrationsydelse, borgere i jobafklaring mv. Indsatsen består af et jobtræningsforløb, hvor borgeren løser opgaver på en øvebane i en virksomhed sammen med en fast tilknyttet virksomhedskonsulent. Ved at flytte indsatsen ud på virksomhederne fra dag ét skabes en direkte vej til job, uddannelse, udvikling og afklaring i et samlet forløb. Med udgangspunkt i Job Aarhus’ vision arbejdes ud fra en tankegang om, at beskæftigelsesindsatsen virker bedst, når den foregår på en rigtig arbejdsplads. Det forventes, at indsatsen vil kunne løfte borgere til beskæftigelse, småjobs mv. For andre borgere vil indsatsen kunne afværge en negativ udvikling, der ellers ville føre til førtidspensionering.

BUSINESS CASE

Årlig investering	Årlig gns. besparelse	Årlig gns. gevinst
8 mio.	10 mio.	2 mio.

I overensstemmelse med gældende praksis budgetteres beregnede overskud ikke, men modellerne forventes at være fuldt selvfinansierede. Den årlige investering på 8 mio. kr. finansierer jobpædagoger og virksomhedskonsulenter til at 540 borgere med særlige behov kommer i virksomhedspraktikker. Det medfører en gennemsnitlig besparelse på 10 mio. kr. på forsørgelsesudgifterne. Det forventes, at indsatsen medfører 42 færre helårspersoner årligt på offentlig forsørgelse, med halv effekt i 2027. Hertil kommer omkring 70 borger, som uden indsatsen vil risikere at blive førtidspensioneret.

Forslag 2: Fleksjobvisiterede med ledighed

Beskæftigelsesreformen kalder på udvikling i beskæftigelsesindsatsen, hvor den vigtigste opgave er at sikre, at flest mulige borgere bliver en del af et arbejdsfællesskab. Aarhus Kommune havde i 2025 ca. 7.500 borgere i fleksjob og ca. 2.000 ledige, som er visiteret til fleksjob. Det er et kendetegn for målgruppen, at de har varig nedsat arbejdsevne og skånehensyn, der kan udfordre deres tilknytning til arbejdsmarkedet. Der foreslås to investeringsmodeller på fleksjobområdet. En investeringsmodel, som fokuserer på fastholdelse og progression i nuværende fleksjob, og en anden investeringsmodel, som hjælper fleksjobvisiterede borgere med længerevarende ledighed med at komme i fleksjob. Det forventes, at indsatserne vil kunne undgå og forkorte perioden for borgernes periode på ledighedsydelse, og at borgere, som i dag befinder sig længere fra fleksjob og i er risiko for førtidspension, hjælpes i fleksjob.

BUSINESS CASE

Årlig investering	Årlig gns. besparelse	Årlig gns. gevinst
5,6 mio.	6,0 mio.	0,4 mio.

I overensstemmelse med gældende praksis budgetteres beregnede overskud ikke, men modellerne forventes at være fuldt selvfinansierede. Den årlige investering på 5,6 mio. kr. finansierer fastholdelseskonsulenter og virksomhedskonsulenter til at 400 fleksjobvisiterede borgere kommer i job eller fastholder det job, de er i. Det forventes, at indsatsen medfører 48 færre helårspersoner årligt på offentlig forsørgelse, med halv effekt i 2027. Hertil kommer omkring 30 borger, som uden indsatsen vil risikere at blive førtidspensioneret.

Forslag 3: Forsikrede ledige med særlige udfordringer

Aarhus Kommune har cirka 20.000 borgere som modtager dagpenge om året, og mens mange af de forsikrede ledige relativt hurtigt finder vej i job, er der bestemte målgrupper, for hvem vejen til arbejdsmarkedet ofte er længere. I Aarhus Kommune er der en stor stigning i antallet af dagpengemodtagere med handicap, herunder mange neurodivergente. Neurodivergente oplever flere barrierer end andre i forhold til at komme i job og derfor forslås en investering i en styrket og målrettet indsats for denne målgruppe bestående af bl.a. hyppigere samtaler, mentorforløb, udvidet prædimitendindsats mv. På dagpengeområdet foreslås desuden en målrettet indsats for forsikrede ledige i alderen 40-49 år, idet Aarhus Kommune klarer sig under landsgennemsnittet for denne gruppe. Der er tale om et individuelt og intensivt kontaktforsløb på 16 uger med fokus på moderne jobsøgningsværktøjer, faglig og geografisk mobilitet mv. Indsatsen vil styrke de lediges jobsøgningskompetencer, øge antallet af mulige jobs og derigennem hjælpe gruppen hurtigere i job.

BUSINESS CASE

Årlig investering	Årlig gns. besparelse	Årlig gns. gevinst
5,5 mio.	6,1 mio.	0,6 mio.

I overensstemmelse med gældende praksis budgetteres beregnede overskud ikke, men modellerne forventes at være fuldt selvfinansierede. Den årlige investering på 5,5 mio. kr. finansierer samarbejde med privat aktør til at give nye jobsøgningskompetencer til seniorer bruges 0,6 mio. kr. Til etablering og vedligeholdelse af mentornetværk bruges 1 mio. kr. Herudover finansieres virksomhedskonsulenter til at i alt 730 dagpengemodtagere med særlige udfordringer støtte i at komme hurtigere i job. Det forventes, at indsatsen medfører 42 færre helårspersoner årligt på offentlig forsørgelse, med halv effekt i 2027

Forslag 4: Kontanthjælpsmodtagere over 30 år

Borgere på kontanthjælp har ofte lange og komplicerede forløb med en række sagsbehandlere, fagpersoner mv. involveret i forløbet. Med inspiration fra ungeindsatsen "Ung I Fokus" foreslås en investeringsmodel, hvor der afsættes midler til, at borgeren har én kontakt i kommunen. Således varetager medarbejderne i indsatsen både rollen som jobkonsulent, virksomhedskonsulent og mentor. Samtidig vil der være færre borgere pr. medarbejder og de bliver dermed mere tilgængelige for borgerne. Indsatsen har en stærk jobrettet tilgang, hvor borgeren mødes af mest mulig indsats på byens virksomheder, ligesom der arbejdes med at etablere småjob og udbredelse af det sociale frikort. Borgerne med én fast kontakt vil få en mere sammenhængende og koordineret indsats med færre skift og højere kvalitet, og at indsatsen vil hjælpe borgerne i beskæftigelse, småjobs mv., ligesom den eksisterende ungeindsats "Ung I Fokus" har vist gode resultater.

BUSINESS CASE

Årlig investering	Årlig gns. besparelse	Årlig gns. gevinst
5 mio.	5,1 mio.	0,1 mio.

I overensstemmelse med gældende praksis budgetteres beregnede overskud ikke, men modellerne forventes at være fuldt selvfinansierede. Den årlige investering på 5 mio. kr. sikrer en tættere tilknytning mellem borgerne ved at de får en fast konsulent med bedre mulighed for løbende kontakt og som kan håndtere alle roller som sagsbehandler (jobkonsulent), virksomhedskonsulent og mentor. Det forventes, at indsatsen medfører 50 færre helårspersoner årligt på offentlig forsørgelse, med halv effekt i 2027

Forslag 5: Sygemeldte borgere i job

Aarhus Kommune havde i 2025 ca. 25.000 borgere på sygedagpenge, og gruppen af sygemeldte er forskelligartet i forhold til både type af borgere og type af sygdomsforløb. Der foreslås investeringer i en række af indsatser for sygemeldte. Dette drejer sig bl.a. om en tidlig indsats målrettet sygemeldte med begyndende længerevarende helbredsmæssige udfordringer, og en arbejdspladsbaseret indsats for offentlige ansatte, idet offentlige ansatte er overrepræsenterede i statistikkerne for sygedagpengemodtagere. Samtidig foreslås en virksomhedsrettet indsats, hvor virksomheder med sygemeldte medarbejdere får tilbudt faglig sparring om jobfastholdelse, tilbagekomst i job mv. Det forventes, at disse investeringer vil kunne forkorte de sygemeldtes sygdomsforløb, afværge potentielle førtidspensioner og generelt sikre bedre fastholdelse på offentlige såvel som private arbejdspladser.

BUSINESS CASE

Årlig investering	Årlig gns. besparelse	Årlig gns. gevinst
8 mio.	8,6 mio.	0,6 mio.

I overensstemmelse med gældende praksis budgetteres beregnede overskud ikke, men modellerne forventes at være fuldt selvfinansierede. Den årlige investering på 8 mio. kr. sikrer fastholdelseskonsulenter, psykologstøtte og støtte fra fysioterapeut til bedre kommunikation og dialog med arbejdsgivere med sygemeldte medarbejdere. Sygemeldte ledige får hurtigere hjælp og offentlige arbejdspladser på velfærdsområderne med mange sygemeldte tilbydes specialiseret støtte. Det forventes, at indsatsen medfører 85 færre helårspersoner årligt på offentlig forsørgelse, med halv effekt i 2027